

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Яюбилей хагъэунэфыкыгъ

Мы тхымафэу икырэм иблыпэ, щылэ мазэм и 23-м, Урысые Федерацием и ДОСААФ зызэхащэгъэр ильэс 85-рэ хъугъэ. Ащ фэгъэхыгъэ мэфэкI зэхыхъэ тыгуасэ Правительствэр зычIэт Унэм шыкIуагъ. АР-м и Лышхъуэ ТхыакIуцынэ Аслъан ащ хэлэжъагъ.

Къулыкъу анахыжъхэм ащыцъу ДОСААФ-р ныбжьыкIэхэм япIун-лэжын анахъ чанэу дэлажэхэрэм ахэплътэнэу зэрэщытыр, псауныгъэм икэу-хъумэни ащ илахышIу зэрэ-хишIыхэрэр республикэм ипа-

щэ ипэублэ псалъэ кыыхигъэ-щыгъ. ДОСААФ-м икIэлэ пIу-гъэху Хэгъэгу ззошхом, нэ-ужым къэралыгъом изтегъэуц-жын ахэлэжъагъэхэр, непэ кытIкIэхуэхэр лIэужхэм япIун зилахышIу хэзышIыхэхэрэр,

ялIыхъужыныгъэкIэ зыцIэ чы-жъу Iугъэхэр ащ агу кыгъэ-кIыжыгъэх. Ипсалъэ икIэхым зимэфэкIхэм джыри зэ къафэ-гушIуагъ, гъэхъагъэхэр яIэху-ыпэкIэ лыкIогъэнхуэ къафэлэ-Iуагъ. Нэужым Урысыем и ДОСААФ и Адыгэ къутамэ иIо-фышIэхуэ зипшъэрылхэр чанэу зыгъэцакIэхэрэм зэрафэразэр кызыщыриIотыкIыр тхылхэр аритыжыгъэх. Джащ фэдэу ДОСААФ-м ыныбжэ ильэс 85-рэ зэрэхъурэм ипэгъокIэу, ныб-жьыкIэхэм япIун-лэжын ила-хышIу зэрэхишIыхэрэм фэшI

обществэм и Гупчэ совет ежъ ТхыакIуцынэ Аслъан кыфи-гъэшъошэгъэ наградэр Адыгэ шъолыр къутамэм ипашцъу Бэр-цо Тимур кырытыжыгъ.

Нэужым ДОСААФ-м и Ады-гэ къутамэ ипашцъу къулыкъум итарихъ кIэкIэу кыIотыгъ, пшъэ-рылхъ шъхъалэу яIэхэм къате-гушыIагъ, блэкIыгъэ 2011-рэ ильэсым Iофэу ашIагъэр кызы-фыхысыжыгъ. Республикэм ипашцэхэр сыдыгъокIи къотэгъу зэрафэхъуэрэм, яIофшIэн осэ ин кызырэфашIырым фэшI «тхы-шъуегъэпсэу» ащ къариIуагъ.

Бэрцо Тимур къулыкъум иIофы-шIэ анахъ чанхэр наградэ зэфэш-хъафхэмкIэ кыыхигъэщыгъэх.

Джащ фэдэу ДОСААФ-м юби-лей пае Къэралыгъо Советым — Хасэм и депутатхэм ацIэкIэ къафэгъушIуагъ ыкIи ащ ищыгъу-тхылъ кызыфагъэшъошагъэхэм къаритыжыгъ Парламентым и Тхымагъу Федор Федорко, АР-м и ветеранхэм ацIэкIэ къафэгъу-шIуагъ ахэм я Совет итхымагъу Генрих Барташук.

ХЪУТ Нэфсэт.
Сурэтхэр А. Гусевым тыри-хыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Шуагъэ кытэу егъэджен Iофыр зэрэхащэрэм, егъэ-джен-пIуныгъэ Iофэу гурыт еджапIэм шызэрахъэрэм ялахышIу зэрэахышIхэрэм, кытIкIэхуэхэр ныбжьы-кIэхэм яегъэдженкIэ ыкIи япIункIэ гъэхъагъэхэр зэра-шIыгъэхэм афэшI Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Со-вет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ афагъэшъошагъ:

— **Даур Азэ Казбек ып-хъум,** Красногвардейскэ районымкIэ къуаджэу Адэ-мье и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 3-у М.И. Къуаиком ыцIэкIэ щытым» нэмыцы-бзэмкIэ икIэлэегъаджэ;

— **КIыкI Дэзнагъо Юныс ыпхъум,** Теудожэ районымкIэ къуаджэу Пэнэ-жыкыуае и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 1-у Ю.К. Нэмы-тIэкIом ыцIэкIэ щытым» ублэпIэ классхэмкIэ икIэлэ-гъаджэ.

Ильэсым изэфэхысыжхэр ашIыгъэх

Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ и коллегие тыгуасэ зэхэсыгъоу илагъэм мы структурэм иорганхэм блэкIыгъэ ильэсым Iофэу ашIагъэм изэфэхысыжхэр ашIыгъэх, 2012-рэ ильэсым пшъэрылхъ шъхъалэу зыфагъэуцужы-хэрэм атегушыIагъэх. Iофтхыабзэм хэлэжъагъэх АР-м и Лышхъуэ ТхыакIуцынэ Аслъан, Урысые Федера-цием и Генеральнэ прокурор игуадзэу Сергей Воро-бьевыр, федеральнэ инспектор шъхъалэу Лылужъу Адам, АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхымагъу Федор Фе-дорко, правэухъумэкIо органхэм япашцэхэр.

АР-м и прокурор шъхъалэу Василий Пословскэм кызырэ-хигъэщыгъэмкIэ, УФ-м ипашцэ-хэм кызырагъэнэфагъэу, цыф-хэм ыкIи къэралыгъом яфиты-ныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр, коррупцием, бзджэшIагъэ зезы-хъэхэрэм апэуцужыгъэныр блэкIыгъэ ильэсым ипшъэрылхъ шъхъалэу шытыгъ. Прокурату-рэм икIулыкъушIэхэм зэхэцэгъэ уплэкIунхэм къахIэлыкIоу уголовнэ Iофи 125-рэ блэкIыгъэ ильэсым кызыIуахыгъ, дисцип-линарнэ пшъэдэжыжыр нэгбгъэ 1839-мэ, административнэ пшъэ-дэжыжыр IэнатIэ зылыгъ пэщэ

нэгбгъэ 1156-мэ арагъэхыгъ. БзджэшIагъэу агъэунэфыгъэхэм япроцент 50,8-рэр социальнэ сферэм, процент 30-р экономикам япхыгъэх. Анахъ шъхъалэу кыыхэбгъэщын плэкIыщтыр бзджэшIагъэ хылыгъэхэм ыкIи хылыгъэ дэдэхэм япчыагъэ респу-бликэм нахъ макIэ зэрэщыху-гъэр ары. 2011-рэ ильэсым кы-кIоцI гъоогъу минипшI фэдырэ цыфхэм прокуратурэм зыкы-фагъэзагъ. 2010-рэ ильэсым елыгыгъэм а пчыагъэр процент 28,1-кIэ нахыб. Зифитыныгъэ аукуагъэхэм законодательствэм диштэу IэпыIэгъу афэхъугъэх.

ИкIыгъэ ильэсым прокуратурэм иIофшIэн зэрэзыхыгъэм ыкIи ащ зэфэхысыжыгъу фэхъугъэхэм уагъэрэзэнэу щытми, гумэкIы-гъоу, шыкIагъэу щыIэр джыри зэрэмымакIэр, ахэм ядрэгъэжыгъын чанэу Iоф дашIэным зэрэфэхъа-зырхэр В. Пословскэм кыIуагъ.

— 2011-рэ ильэсым АР-м и Прокуратурэ Iофэу ышIагъэм изэфэхысыжхэм уагъэрэзэнэу щыт, — кыIуагъ ТхыакIуцынэ Аслъан зэхэсыгъом хэлажэхэ-рэм закыфигъазэзэ. — Бзджэ-шIагъэу республикэм шызэра-хыгъэхэм япроцент 70-м фэдыз Iофхэр правэухъумэкIо орган-хэм кызызIуахын алтэкIыгъ — бзджэшIагъэ хылыгъэхэм ыкIи хылыгъэ дэдэхэм япроцентэу кызызIуахыгъэм хэпшыкIэу хэхъуагъ. Непэ республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ органхэмрэ прокуратурэмрэ яIо зэхэлъэу зэрэздэлажэхэрэм мэхъанэшхо иIэу сэлъытэ. Ау, арэу щыт нахъ мышIэм, джыри Iоф зыдэтшIэн фаеу шыIэр макIэп. Анахъ шъхъалэхэм ащыц шэпхъэ-пра-вовой актхэр законодательствэм диштэу зэхэгъэуцогъэнхэр. Зэ-

кIэмкIи блэкIыгъэ ильэс закыом гъоогъу мин 14 фэдырэ зако-нын аукуагъэу прокурорхэм кыыхагъэщыгъ. НахыбэрэмкIэ ахэр социальнэ сферэмрэ эконо-микэмрэ япхыгъэх. Тыналэ зы-тедгъэтын фаехэм ащыц корруп-цием пэшIуекIогъэныр ыкIи ар профилактикэ шIыгъэныр, лъэпкэ проектхэр гъэцэкIэгъэн-хэм пае федеральнэ гупчэм Ады-геим кыфитIупшырэ ахыщэр зэ-рагъэфедэрэр уплэкIугъэныр, нэмыкIхэри. Тызэгъусэмэ, гу-мэкIыгъоу, шыкIагъэу щыIэхэр дэдгъэжыжыгъынхэ зэрэплэкIы-щтым сицыхъэ телъ. Тиреспу-бликэ хэхъоныгъэхэр ышIынхэм ыкIи ащ мамырныгъэрэ рэхъат-ныгъэрэ илыгъэхэм апае Iофышхо зышIэрэ прокуратурэм икIулы-кыушIэхэм «тхыашъуегъэпсэу» ясIомэ сшIоигъу.

Сергей Воробьевыр, прокура-турэм имежрайон отделхэм япа-щэхэр нэужым кыэгъушыIагъэх, зыфэгъэзэгъэ лъэныкыохэм ял-тыгъэу зэфэхысыжхэр къа-шIыгъэх, пшъэрылхэр къагъэ-нэфагъэх.

ТХЫАРКЪОХЪО Адам.

Къашъор апсэ щыщ

Къуаджэу Цӕпс икӕлӕцӕикӕу
къӕшбокӕ ансамблӕ зызӕхаша-
гӕр джырӕлагӕ ильӕси 10 з-
рӕхӕгӕр хигӕунӕфыкӕыгӕ.
Ямӕфӕкӕ ехӕулӕу артист ныб-
жыкӕлӕхӕм концерт программӕкӕу
зӕхӕгӕуцӕуагӕм якӕоджӕгӕхӕм
ямызӕкӕу Тӕпсӕ районӕм
шыпсӕхӕрри ыгӕгӕшӕуагӕх.

Културэм и Унэу Цэпс дэтым
«Дышгэ кьамэр» 2001-рэ илгэ-
сым шызэхашагъ.

— Чыпшэ нэжкым шедгэжэ-
гъагэ зэклэри, — ыгу кэжкыжы
илгэс пчэагээрэ ансамблэм илэ-
шагэуэ Клакыхуэ Марыт. —
Кыныгуабым, лофыгуабым
тахэкыг, сыдигжоклэ лэапкэ
культурэм шүлгэгуо фытилэр
ыкылу кэжхуштыг. Сэнаушчы-
гэ зыхэлэ ныбжыкылэхэм кэ-
шэуаклэ язгашлэ сшлоиггуагэ
шугагэ зыпылгэ лоф ашлэу, твор-
чествэм фэцаггэхэу кээтэджын-
хэм пае.

Районым мэфкI Иофхьэбз-
шохэху, концертху шырекIо-
кIыхэрэм къэшыокIо купыр
яхьэкIэ льялIэху цыт. Фестиваль,
зэнэкокъу зэфэшхьафхэм ах-
лажьы. Ансамблэм къэшыокIэ-
шыкIэху илэмкIэ цыфыбэмэ шIу
заригьэлъэгъун ылъэкIыгъ.

Ильэс заулэклэ узэклэбэбжы-
мэ, джыри зы адыгэ кьэшт'окло
ансамблзу «Тыг'энэбзыир» Кла-
кыхъу Марыет Ц'эпс шызэхы-
шагъ. «Дышгъ кьэмэм» джы
К'урашынэ Маринэ Юф дешлэ.
Бэмыш'лэу шы'лэгъэ юбилеир
ансамблитум зэдыхаг'эунэ-
фык'ыгъ. Хы Ш'уц'лэ Иуш'ом
шыпсэурэ шпаныг'эхэм я Адыгэ
Хасэрэ Псыш'уапэ культурэм и
Унэу дэтымрэ зэхашэрэ зэнэ-
к'окбоу «Псынэк'лэч'хэр» зыфи-
лорэм ахэр пч'аг'ээрэ илауреат
хьыг'эх.

Лъэпкъ зэфэшъхьафхэм якIа-
лэхэр, япшъашъэхэр «Дышъэ

к'ямэм» хэтых. Ащ лъэшэу зэхэщак'охэр рэгущох ык'и нэбгырэ пэпчэ щэгущук'ы. Гушы-лэм пае, «Тыг'ээнэбзыим» бэмыш-лэу кыхэхэхэгъэ Анастасия Вернигоровар илъэснук'ом кых'лоц' ансамблэм исолискэ хьугъэ.

— ОшІэ-дэмышІэу мыщ
сыкыхэхэанэу хьуггэ, синыйб-
джэгү адыгэхэм сакыдаклуи
репетицием сызахэсым, лэшэу
сыгу рихьыгь, сыкэшъонэу эг-
гэжэагь, — кьеІуатэ ащ. —
Сценэм сыкызыэрэтэхашт за-
къом паеп адыгэ кыашьохэр зы-
кызызгъашлэхэр, чыплэ гьэ-
фагьэ сифэм ишлуагьэ кысэ-
кыжы. НыбжыкІэхэм зэхаш-
эрэ джэгүхэм сыкІуагьэми сымы-
фызыгьэу шьхафитэу сакы-
шышъон сэлэклы.

НЫБЭ Анзор.

Сурэтым итыр: «Дышъэ къамэм» икъэшъуакIохэр.

Олимпиадэхэр ыкIэм фэкIуагъэх

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъоклэ илъэс къэс предмет зэфэшъхьаф-хэмклэ республикэм олимпиадэхэр щэклох. Ащ фэдэу мы илъэсми предмет 14-клэ олимпиадэхэр зэхашагъэх. Ахэм ащыщэу предметитгу — хьисапымрэ химиемрэ къэнагъэх. Адрэхэмклэ клэуххэр зэфахьысжьыгъэх. Командэ анахь дэгъухэри, анахь шлэныгъэ дэгъу зилэ клэлэеджаклохэри къэнэфагъэх. Хьисапымрэ химиемрэклэ олимпиадэхэр непэ ыкылэ блыпэ мафэм клоштхы.

Клүүххэр зыфашыгыгъэ предмет 12-м шыщэу заулэхэм шыуашыд-гыгъэозэшт. Ащ фэдэу географи-емклэ я 9-рэ классхэмклэ апэрэ чыплэхэр аубытыгъэх Мыекъом районхэмклэ гурыт еджанпэу N 7-м кыкыгыгъэу Анфиса Вороновам, Адыгэкъалэ иеджаплэу N 1-м шы-щэу Пшыдагэкъо Амир ыкы Кош-хьэблэ гурыт еджанпэу N 1-мклэ Гьыдзэ Миланэ. Ахэм аныхь бал-лыбэхэр къахыгъэх.

Я 10 — 11-рэ классхэмкӓ нэбгырэ 27-рэ олимпиадэм хэлэ-

жыагъ. Анахъ баллыбъ кяхъыгъ
Мыекъопэ еджапIэу N 7-м икIэ-
лэеджакIоу Валерия Дедовам,
Мыекъопэ районымкIэ гурыт
еджапIэу N 2-м щыщэу Олег
Воротниковым ыкIи Тэхьутэ-
мыкъое районымкIэ гурыт еджа-
пIэу N 6-м кыкIыгъэу Маргари-
та Шаймардановам.

Командэхэмкэ Мыекъуапэ
иклэеджаклөхэр анахь лээшы-
хуу кыччлэКыгъ. Ащ ыуж итых
Мыекъопэ ыкIи Кошхьэблэ рай-
онхэм къарыкIыгъэхэр.

ЛитературэмкИи анахь командэ дэгьур Мыекьуапэ иягь, ятIонэрэ чIыпIэр Кошхьэблэ районым ыхьыгь, ящэнэрэр Мыекьопэ районым икомандэ ыубытыгь.

Дунэ художественнэ культу-
рэмклэ зикомандэ анахь лъэ-
шыгъэр Теуцожь районыр ары.
ЯтІонэрэ чыпІэр Мыекъуапэ,
яцэнэрэр Коцхъэблэ районым
афагъэшшоагъэх.

Мы предметымкІэ олимпиа-
дэм нэбгырэ 32-рэ хэлэжыагъ.
ФизикэмкІэ олимпиадэм ана-
хыбэ къекІолІэгъагъ. Я 9 —
11-рэ классхэм якІэлэеджэкІо
44-рэ мыщ хэлэжыагъ.

Зэклэ предметхэмклэ клэууххэр
нахь класэу зэфыхьысыжы-
щтых.

СИХЪУ Гощнагъу.

Зигъо лъыкІэхъэгъэ произведениехэр

ЛэшІгъуны-
къом кхехъугъэу
адыгэ литератур-
рэм хьалэлэу шэ-
лажэ АР-м ина-
роднэ тхакІоу,
УФ-м культурэм-
кІэ изаслуженнэ
ІофышІэу, Те-
уцожэ Цыгъо
ыцІэкІэ щыт ли-
тературнэ преми-
ем илауреатэу,
Андырхъое Хъу-
сенэ ыцІэкІэ щыт
журналист шү-
хьафтыныр кы-
зыфагъэшъоша-
гъэу **Кошбэе**
П ш ы м а ф э .
Иапэрэ рассказы
«Шъхьэм актыл
имылымэ» зыфи-

жэу, иапэрэ тхылъэу «Сэтнай» кызэрэдэкIу, лъапкь литературэм тхэкIо гъэшIэгъон кызэрэхэтэджагъэм бэмэ гу лъатагъ, анаI тырадагъ. Джа илъэхсэм къащыкIэдзагъэу Кошбэе Пшымафэ итхэн-гушпысэн хымыгъэхуагъэмэ, хыгъээыгъп. Произведение хыалэмэтхэр ытхыгъэх. Икълэмшэ рензу гъэбжэу кыпкIы.

Итхыльхэр кылаугэрэмкн, куклымкн, художественно-композиционн гъэпсырху ялэмкн, бз шапхъэхэмкн лэпкн-лэпкнх, психологизмэгъэ ин ахэлъ, иобразхэр гъэшлэгъоных, шъуашлх.

Хэта ямыджагьэр Пшымафэ итхыль зэфэшъафхэу
«Гум пае гу аты», «Къэгъэгъэ шьоф», «О шгу уарэльэгъу»,
«Мэфибл уай» зыфиохэрэм, нэмыкхэми.

Бэмшшүу джыри ахэм тхылъыкӀу ушыгӀы кӀахӀхуагӀ.
Ар «**Зигъо мыхъугъэ кыпцӀэр**» зыцӀэр ары. Тхаклом
ешӀ шӀыкӀ, тхылъым ыцӀэ закӀокӀи уеучӀбы, зигъо
мышъугъу зигугу кышӀыштыр зӀбгъэшӀлӀфэ пшӀуабэ
машӀ, веджӀнӀн удӀгӀлӀ.

Тхылъыкӕм кыдӕхгагъх романхъу «Дышгъ тас» ыкли «Зигъо мыхъугъ кыппцӕр». Мыхӕм ижбыкӕ кыппцежъу адыгъ лъӕпкъ щыдакӕм социальнӕ зэфӕмьдӕныгъу хӕлбыгъер къащиротыкӕыгъ. Шульгъу роману «Хафӕм фӕбӕ илӕжӕп» зыфиӕорӕмкӕ тхакӕм ар кызылӕуихыгъ. Шульгъум нӕ мин сыдигъу кызырӕфӕгъзагъер, нӕкӕкӕуӕгъу пчъагъ зӕриӕр, хылагъер ащ утынышхо зӕрӕфъхурер кыппчыротыкӕыгъ.

Кошбѐ Пшымафэ итхылъкӀэу «ЗигӀо мыхъугӀэ кыпшӀэр» зыфиӀорэр гушыӀапӀэ «Гум кыпщежӀэрэ лъагъохӀэр» зыфиӀоу филологие шӀэныгӀэхэмкӀэ докторэу, Урысые Федерацием наукӀэхэмкӀэ изаслуженнӀэ ӀофышӀэу Мамый Руслъан ытхыгӀгӀэм кызыӀуехы. КъэӀотӀкӀэ-къэгъэлъэгъуакӀэм фӀӀӀпӀасэу Мамыйм тхакӀоу КошбӀе Пшымафэ итворческӀэ лъэгъо-гъогу тхылъеджӀэр тырещӀэ, зырегъӀплыхъӀэ, егъӀдалӀо, егъӀгупшысӀэ. ТхакӀор илӀэгъуныбджӀэгъоу зӀрилъытӀэрэр кӀигъӀтхыӀыз, узӀрыгушхон творческӀэ цыфышхон, адыгӀэ тхӀӀӀӀӀӀ инӀэу Кошбаир зӀрӀтиӀэр тегъӀӀӀӀ.

«Кошбэе Пшымафэ итхыгэхэм, узІэпызышэрэ, зэпы-
шыт-зэнэкьокьу хьугьэ-шлагэхэу кьыгьэлыагьохэрэр
клэкыхэу, урамыгьэзэшэу, еж кьылуатэрэм ишлш
ахэлэу гьэпсыгьэхэми, зэштегьэу закьокІэ уяджэн
плэкьыштэп, — этхы Мамыи. — Зэфэхьысыж кьу-
эм зэлыагьых ахэр, уахэплэжьы кьсы клэу зыгорэ
кьахэогьуатэ. Ау лъэпсэ-лъачІэу ялэр зы. Уихэгьэгу,
уилъэпкэ, уиунагьо, уицыфыгьэ намыс иклэрыклэу, лъэ-
ныкьуабэу уазыгьэгупшысэжьырэ, цыфым илэклоцІ ду-
най ухэзышэрэ, гүм кьилукьлэр мэкьэ рэхьат фабэр
кьызысэлукьлэр Ішлагэхэу. Джаш фэдэхэуи ахэр лъэпкэ
тарихым, гьашлэм кьыхэнэштых».

Шэныгъялжэу Мамый Руслан изэфэхысыжк гупшысэ демыгэштэн плээкыштэн. Кошбэе Пчымафэ итхылыккэ адыгэ тариххэр, адыгэ лэпкыхэр аш зэрехуэлэрэр, адыгэгум ыщэчэрэр пш'энхэмк'э художественнэ-творческэ loфш'эгтэ дэгъу. loфш'эгтэ чэпхыгт.

МАМЫРЫКЪО Нүриет.

КОБЛ Якьуб:

— Якьуб, Народнэ штаб-ым икьутамэ пэщэныгъэ дызехъгъэным О сыда укьыфэзылэтыгъэр, сьд фэдэ гупшысэхэм уакьыпкырыкыгъа ащ гу зытеошыхьэм?

— Владимир Путинэр бэшлагъэу сэшлэ, спортым епхыгъэ Иофыгъохэм бэрэ тащызэлукъу кыхэкыгъ. Гъэлъэгъопхъэ зэнэ-кьокъухэм ахэлажъу кыхэкы, тренерхэм, спортсменхэм гушылэгъу афэхъу. Тэ тиспортсменхэм зыкышлагъэлагъоу кызышыхэкырэ спортивнэ клубу «Явара — Нева» зыфиорэм ипрезидент гэшлуагъ. Путиным — политикым ехыллагъэу кэплон хьумэ, лэпэлэсныгъэ ин зыхэлъыкы Урысыем зыфэдэ шымыгъотышт командэ дэгъу ил. Ащ хэхъэх джы Урысыем и Президенту Дмитрий Медведевыр, партиу «Единой России», Народнэ фронтыр. Ахэм кьахгъэхъожьыгъэн фае блэкыгъэ тхьамафэм дзюдомккэ Федерацием икьутаму Кьыблэ федеральнэ округым

«Путиным ипрограммэ цыфхэм яшлоигъоныгъэхэм атегъэпсыкыгъ»

Урысыем и Президент лэнатлэкэ кандидатэу Владимир Путиным общественнэ лэпылэгъу етыгъэнымккэ Народнэ штабым ирегиональнэ кьутамэ илофшлэн Адыгеим шыригъэжъагъ. Ащ нэбгырэ 11 хэт. Сьд фэдэ пшъэрылхэ ахэм зыфагъэуцужьхэрэр ыккы сьдэуштэу зэшлуахынхэм шыгугъыхэра? Ащ ыккы нэмыккы упчлэхэм джэуапхэр кьаритыжыгъэ Народнэ штабым икьутамэ ипашэу, АГУ—м физическэ культурэмккэ ыккы дзюдомккэ и Институт иректорэу Кобл Якьубэ.

щылэм сисэнэхьатэгъухэу хэтхэм Владимир Путиным политическэ гъогу хихыгъэм кьызэрэдырагъэштагъэр.

Ошлэ-дэмышлэу СССР-р зэхъыжыгъагъ. Джы Европэм ыккы араб шьолъырым афэдэу, тыхэгъэуи политическэ Иофыгъохэр кьызэрыккыу цыгъэпсыгъэхэп. Арышъ, мы лъэхъаным лъэпкъ лидерым хэгъэгум ищылэ пстэу-ми дырагъэштэн фаеу сэлъытэ. Народнэ штабым икьутамэ пэщэныгъэ дызехъгъэным сызезэгъым ары сыкызыпкырыкыгъэр.

— Хэтэ Адыгеимккэ ащ хагъэхьагъэхэр?

— Общероссийскэ народнэ фронтым ирегиональнэ Координационнэ Совет хэтхэм япредложением атегъэпсыкыгъэу тиколлектив зэхэцагъэ хьугъэ. Ащ хагъэхьагъэх наукэм, гъэсэныгъэм, социальнэ, производствэ лъэныкьохэм, общественнэ организациехэм зэлъашлэрэ ялыккыохэр. Гушылэм пае, студентхэм ипрофсоюз ыцлэккэ ащ хагъэхьагъ Хьаткьо Алыи. Ушлэккы умы-

лэккынуу профсоюзым осэшхо шыфашлэу ар щыт, джащ фэдэ ветеранхэм я Совет итхьаматэу Генрих Барташукы.

Зэккэ штабым хэтхэр зы гухэлым — тыхэгъэу зыпкытыныгъэ хэхъоныгъэхэр егъэшылэгъэнхэм ыккы ар шылэныгъэм шыпхырыгъэкыгъэным зэрэфэхьазырхэм экъуещэх. А гухэлъышлур УФ-м и Президент лэнатлэкэ кандидатэу Владимир Путиным ыцлэ рапхы. Тызэрыгуазэхэрэм ащыц Владимир Путиным цыфхэм уадэгущылэным ренэу мэхъэнэ ин зэрэритыгъэр. Арышъ, тэ пшъэрылэу зыфэтэгъэуцужьы зигъо дэдэу щыт кыныгъэхэмккэ Адыгеим шыпсэхурэм занккэу адэгущылэгъэныр, хэзаккыохэм яшлоигъоныгъэхэр зэгъэшлэгъэнхэр, угъоигъэнхэр ыккы гупчэ Народнэ штабым лыгъэлэсныгъэнхэр. А зепстэур кандидатым хэдзынхэм япэгъоккэ ипрограммэ шигъэфедэштых.

— Хэдзынхэм япэгъоккэ сайтэу Владимир Путиным кьызылэуи хьыгъэм бэмышлэу Иоф ышлэу ыублагъ. Хэзаккыохэм

яшлоигъоныгъэхэр зэгъэшлэгъэнхэм ари тегъэпсыкыгъэу кьытшлэшлэ.

— Сайтыр агъэфедэзэ цыфхэм хэдзынхэм япэгъоккэ предложениехэу ялэхэр УФ-м и Президент лэнатлэкэ кандидатым лъагъэлэсынхэ алъэкышт. Ащи изакъоп. Бэмэ аналэ тырадзагъэу ыккы ашлогъэшлэгъоныштэу кьышлэшлэ Владимир Путиным иматериалэу «Россия сосредотачивается — вызовы на которые мы должны ответить» зыфиорэм. Обществэр зытегушылэрэ упчлэбэмэ ыккы кыныгъуабэмэ еплъыккэу афырилэхэр ащ кандидатым кьышырелотыкыкы. Урысыем политикэ Иофыгъохэм гъэпсыккэу шырылэр кьызыхэфеы, хэгъэгум пшъэрылэу илэхэм, дунэе политикэшхом ыккы экономикэм, ащ ипозициехэр гъэлъэшылэгъэнхэм ыккы зыпкытыныгъэ хэлэу хэхъоныгъэхэр шыгъэнхэм афэшлэ кьэклуплэу шылэхэм еплъыккэу афырилэхэр кьырылотыкыкы. Нэмыккэ лъэныкьохэм алъэлэсы.

Дунаим чыплэу шытыубытырэм, тыздаккыохэм, Урысыем социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэхэу ышлэхэрэм ыккы тапккэ зэрэлыккыотэн ылэккышт лъэныкьохэм зэхъугъыкыгъэу Путиным кьатегушылэ. Кандидатым кьелуатэ пчъагъэхэм арыгъозэгъэн кьодыер армырэу, тапэрэ илэхэхэм цыфхэм ящылэккэ на-

хышлу шыгъэнымккэ амалэу ялэштхэр зэрэзэхашлэшт шыккэр.

— Зэхэтхыгъэ Владимир Путиным иапэрэ статья кандидатым хэдзынхэм япэгъоккэ ипрограммэ иапэрэ лэхъу зэрэщытыр. Зэккэри зыщызэфэ-хьысыжыгъэхэ документэу цыфхэм кьахалъхьащтым сьд фэдэ нэшанэхэр илэнхэ ылэзкышта?

— Общероссийскэ Народнэ фронтым ипрограммэ ылапсэу, хэдзынхэм япэгъоккэ программэр кандидатым ежъ-ежырэу етхы. Мэзаем и 12-р къэмысызэ ар хьазыр хьушт. Ыпккэ кьызэра-логъагъэу, кьыккэлъыккыохэ статьяу «Россия: национальный вопрос» зыфиорэр шылэ мазэм и 16-м кыыхауыгъ. Зэккэри зыщызэфэхьысыжыгъэшт документым нэмыккыбэхэри ккэу хэхьащтых. Пстэуи анахь шьхьалэу лытэгъэн фаер Путиным игушылэ зэрэфэшпыпккэр, кьылуагъэр зыщыгъупшэжырэ цыфэу зэрэщымытыр ары. Арышъ, лъэныкьошлэхуэ ккэцаккэу зыфэхьугъэхэр неущ тищылэныгъэ шыгъэ-цэккэжыгъэхэ зэрэхьуштым уехьырэжышъжынуу щытэп.

Дэгущылагъэр
БЕЛОВ Тимофей.

Административнэу зэраубытыхэрэм фэгъэхьыгъэу шьушлэн фаер

Общественнэ движениехэм зызэраушъомбгъурэм, цыфхэм яеплъыккэхэр нахь шьхьэхыгъэу кьыралотыкы зэрэхьугъэм япхыгъэу административнэу зэраубытыхэрэм Иофыгъо зэшлэхыгъэн фэе зигъо Иофыгъоу кьэуцу. Ащккэ екллэккэ зэфэшхьафхэр зэрэщылэхэр кьэлэгъэн фае. Ау ыпэ рапшлэу кьыдгурылон фаер «административнэу аубытыгъ» залоккэ кьырагъэккырэ ары.

Протокол зэхэгъэуцонным пае митингым илэхъан цыфхэр полицием иотделение зэрашэхэрэмккэ административнэу зэраубытыхэрэр бэрэ члаухьумэ. Митингым хэлэжыгъэхэр спецавтотранспортккэ ОВД-м кьырагъэуалэхэшъ, протокол зэхэгъэуцо, етланэ судым екллэнхэ фаеу охьуфэ нэс ахэр атлупшыжыкы. Бэми ар тэрэзэу, шапхэм диштэу алыгътэ.

Уполномоченнэм ащккэ еплъыккэу илэр нэмыккы шыпкы — правэмрэ Конституциемрэ уакьыпкырыккы хьумэ, шьхьафитэу зеклономккэ цыфым фитыныгъэу илэхэм сьд фэдэрэ лъэныкьоккы хэбзэхьумэклэ органхэм кьазэрэагырагъэхьэр, гушылэм пае, чыплэу е унэ горэм ар иккы фитыгъэу зэрагъэпсырэр кьызэрэбгъурылон фаер административнэу аубытыгъэккэ ары. Ау хэбзэхьумэклэ органхэм зэрафорэмккэ, камерэм зырагъэтгысхьэхэккэ ары нылэп цыфхэр административнэу аубытыгъэу алыгътэн за-

лэккыштыр. Цыфыр полицием иотделение кьаштэн, ар кьыбгынен фитыгъэу фагъэпытэн алъэкышт, ау ар аубытыгъэккэ ккэуштэп. Ар зэраубытыгъэм фэгъэхьыгъэуи протокол зэхэгъэуцоштэп, мыщ дэжым аубытыгъэм иправовой статусккы нэфэгъэ икьу щылэштэп.

А пстэумэ япхыгъэу цыфыр административнэу аубытын ыккы ОВД-м ашэн залэккышт лэхъанхэм хэти цыгъозэн фае.

Я 27.2-рэ статьям диштэу цыфхэр отделением ашэнхэ залэккышт закьор протокол зэхэгъэуцонным пай, кьыздырашыгъэхэ чыплэм ащ фэдэ протокол шызэхэгъэуцонным иамал шымылэ зыхьуккэ ары арэуштэу зызеккыохэрэри.

Я 28.6-рэ статьям кьызэрэщы-дэлытагъэмккэ, хэбзэхьумэныгъэхэр зышылэгъэхэм афагъэпытэным е тазыр атыралъхъаным ишынагъо шылэ зыхьуккэ, протокол зэхэгъэуцорэп: ахэм тазыр атыралъхъэ е афагъэпытэ. Ау я 28.6-рэ статьям ия 2-рэ лэхэ зэритымккэ, хэбзэхьумэныгъэ лъэпкьэу кьыпалэтырэм цыфыр кьыземызэгъыккэ, протокол зэхэгъэуцо. Ащ фэдэу зыхьуккэ ар аубытын, отделением нагъэсын алъэкышт.

ОВД-м шьузынагъэсыхэккэ оперативнэ дежурнэр зэрэзеккыорэр:

— бздэжэуилагъэ зешгъухьагъэу

кьышгъогуцафэмэ, пэшлорыгъэшт следствие Иофхэр зэхэзыфырэ органым ащ шьуритыштыт;

— зыныбжэ имыкьугъэхэр орган гъэнэфагъэхэм е законом кьыдилыгъытэрэ лыккыохэм аритыштых;

— дзэ кьулыкьушлэхэмрэ дзэм ашэнэу щытхэмрэ дзэ частым е орган гъэнэфагъэхэм ялыккыохэ ретых;

— законом диштэу зэрар кьышгъуухын фитытмэ, лъэтемытэу шьукъетлупыжыкы.

Шьузаубытыккы, отделением шьузащэккы шлоккэ имылэу протокол зэхэгъэуцонным фае. Щыклагъэу шьулэгъугъэхэр ащ ишутхэн ыккы гъэтэрэзыжыкыхэр фэшъушлынхэ, етланэ ащ икопии кьаышгъухьыкы шьулэккышт.

Административнэу аубытынхэм пае лъэпсэ гъэнэфагъэхэр щылэнхэ фае. Законэу «Полицием ехыллагъ» зыфиорэм ия 14-рэ статья ия 2-рэ пункт цыфхэр аубытынхэ залэккышт лэхъанхэр кьышылэлытагъэх.

Зыгорэккэ шьуаубытыгъахэм, шьуилахьылхэм е шьуинэ-луасэхэм ащыщ горэм зы телефонккэ шьуфитеон, шьузыраубытыгъэмккэ ыккы шьуздэщылэ чыплэмккэ макъэ ащ ежъугъэлун шьулэккышт. Етлани анахьэу мэхъанэ зилэ чыплэ горэм тыкышшыцу тшлөгъу: шьуаубыты зыхьуккэ, полицием Иофышлэ фитыныгъэу

ыккы пшъэрылэу шьуилэхэм шьуаубытыгъэозэн, протоколым шьулапэ ккэшъудзэжыкы фае. Шьуифитыныгъэхэмрэ шьуипшъэрылэхэмрэ кьышгъуфызэхамыфыгъэхэм, судым е лэнатлэ зылыгъым иунашэу тырахьыкы алъэккышт.

Хабзэу щылэм тетэу аубытыгъэхэр сыхьатиш нахьыбэрэ алыгъынхэ фитхэп. Ау зэгъо дэдэрэ сыхьат 48-рэ алыгъынхэ алъэккышт. Ащ фэдэ лалъэм иублаплэу алыгътэрэ шьхьафитэу зеклонхэмккэ гунапкьэхэр зафагъэнэфэгъэ уахьтэр ары. А уахьтэр документ горэхэм ащыхэгъэунафкыгъэным шьуналэ тежъугъэт.

Сыхьатиш лалъэм ехьуккэ шьуаубытыгъэмэ, шьхыни, кьэбзэныгъэм епхыгъэ пкыгъохэри, шьузышчычъыешт чыплэ шьуагъэгъотын, медицине фэлэ-фашлэхэр шьуфагъэзэккэ фае.

Сурэтхэр зэратырахьхэрэм, кино-, видео сурэтхэр, аудиокассетэхэм атыратхэхэрэр, лэхьомбэ

ужхэр зэрагъэфедэхэрэм шьхьафэу ягугъу кьэшлыгъэн фаеу тэлытэ. Ащ фэдэ процессуальнэ Иофхэр зэрахьылэхэрэр бздэжэ-шлагъэ зезыхьагъэккэ зэгъуцафэхэу административнэ шьыккэу тетэу аубытыгъэхэр ары. Шалгъу агъэнэфагъэм кьыккыоцкэ ахэр зыщышыр зэрамыгъэшлэшгъуэ зыхьуккэ ары арэуштэу зызеккыохэрэр. Полицием Иофышлэхэм загъорэ мыщ фэдэ фитыгъэу ялэр кьызыфагъэфедашэу кьыхэккы, зыщышыр зэрагъэшлэгъэхэ цыфэу аубытыгъэм сурэт тырахэу е ащ илэхьомбэ уж зыфэдэр агъэунафэу мэхъу. Ащ фэдэхэм шьуа-зырихьыллэккэ, полицием Иофышлэхэм мурадэу кьышгъуфыря-лэмккэ нахь лэнатлэ ин зылыгъым пынккэу шьуэтхьаусыхьыллэн фае. Цыфым ифитыныгъэхэр зыукьорэ ащ фэдэ Иофхьабзэхэм шьуахэлэжъэнэуи шьуафемыу-цоллэн шьулэккышт.

УФ-м цыфым
ифитыныгъэхэмккэ
и Уполномоченнэу
В. ЛУКИН.

ЕджапIэхэри кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэри зэтырагъэпсыхъэх

Адыгэкалэ пстэумкIи гъэсэныгъэм епхыгъэу учреждение 14 иI, ахэм ащыцъу 7-р гурыт ыкIи пэублэ еджапIэх, 5-р кIэлэцIыкIу IыгъыпIэх, 2-мэ шIэныгъэ тедзэ ащызэрагъэгыты. БлэкIыгъэ ильэсым кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэмкIэ Iофыгъоу яIэхэр дагъэзыжыгъэх, еджапIэхэм язэтегъэпсыхъанкIи ашIагъэр макIэп. IофшIагъэу яIэхэм, ягухэлъхэм къатедгъэгущылагъ гъэсэныгъэмкIэ Адыгэкалэ иадминистрации и ГъэlorышIапIэ ипашцъу ТхьалI Мыхъамодэ.

— ЕджапIэхэм, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм язэтегъэпсыхъан, гъэцэкIэжыныу ятшIылагъэхэм пстэумкIи сомэ миллиони 3,8-рэ блэкIыгъэ ильэсым апэIудгъэхъагъ, — къеIуатэ ащ. — А пчъагъэм щыцъу миллиони 3,1-р субсидиеу къытфатIупщыгъэр ары, мин 684-р къэлэ бюджетным кыыхъыгъ. ЕджапIэхэм техникъу, литературъу, Iэмэ-псымэ зэфэшъхъафэу ящыкIагъэр, зэкI пIоми хъукъоныгъэ мыхъунэу, ядгъэгъотыгъ, ау ащ нахъ лъэшэу тырэгущо еджапIэхэу N N I-м, 3-м гъэцэкIэжынышхохэр зэратшIылагъэхэм. Ахэм яунашъхъэхэр дэи дэдагъэх, джэхашъохэр тхьамыкIэгъуагъэх, фабэцтыгъэхэп. Ахэр зэкIэри зэблэтхъугъэх, дэгъоу къэфабэхэу тшIыгъэ, пчъэ-шъхъаныгъупчъэхэри

кIэу ахэдгъэгущагъэх. КIэлэеджакIохэм ягъэшхэн тиадминистрации ипашцэ лъэшэу ыужит. ИщыкIэгъэ пстэури ачIэгъу шхэпIэ зэтегъэпсыхъагъэхэр еджэпIи 4-мэ яIэх, тIум буфетхэр ащыдгъэпсыгъэх. Хьалъэкъуае лъэхъаным диштэу зэтегъэпсыхъагъэу еджапIэ шедгъэжыагъ. Ар «Социальное развитие села» зыфиIорэ федеральнэ программэм къыдыхэлытагъ. Ау ар аухыфэ темыжэу еджэпIэжэу джыри зы шеджэхэрэмрэ Псэкъупсэ дэт еджапIэмрэ буфетхэр къащызэIутхыгъэх. Къэлэ администрацием ипашцэ ишIушIагъэкIэ, бюджетым кыыхъыгъэу пэублэ классхэм ащеджэхэрэм зэрэшхэцтхэм пэIуагъэхъанэу мафэ къэс нэгъырэ пэпчъ сомэ 8 фэтэгIупшы. Джащ фэдэу ти-

еджапIэхэм зэкIэми Интернетым хэхъапIэ яI. Ащ игъэпсын блэкIыгъэ ильэсым сомэ 16887,4-рэ пэIудгъэхъагъ. БлэкIыгъэ ильэсым Адыгэкалэ иеджапIэу N-6-мрэ Псэкъупсэ иеджапIэу N-5-мрэ футбол ешIапIэхэр ащызэтедгъэпсыхъагъэх. ЕджэпIагъэу тIупшыгъэм лъэхъаным диштэу гъэпсыгъэхэу спортзал, спортплощадкэ иIэх, бассейн хэт.

— КIэлэеджакIохэм ящы-нэгъончъагъэ непэ нахъыбэу игугъу ашIы хъугъэ, ащкIэ пшъэрылгъэнагъагъэхэри къышъуфашIых...

— Гъэсэныгъэм епхыгъэ учреждениеу тIэм зэкIэми машIо къэхъумэ е нэмыкI щынагъо горэ щыIэмэ IэпыIэгъум макъэ зэрэрагъэIушт системэхэр ащыдгъэпсыгъэх, ящыкIагъэм фэдиз камери ачIэдгъэгущагъ.

— КIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэмкIи хэхъоныгъэхэр шъушIыгъэх.

— Непэ кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм ышцэнэу зыныбжэ икыугъэ

сабий зилэ унагъохэм гумэкIыгъо ялэжъэп. БлэкIыгъэ ильэсым ащкIэ администрацием ипашцэ пшъэрылгъэу къытфигъэгущагъэр зэкIэ дгъэцэкIагъэ. КIэлэцIыкIу IыгъыпIэу Iоф зышIэхэрэм якупхэм ахэдгъахъозэ джыри кIэу группитф къызэрэзэIутхыгъэм ишIуагъэкIэ, чIыпIи 140-рэ тилэ хъугъэ. Джыри мы ильэсым 55-рэ тэгъэхъазыры. Хьалъэкъуае шагъэгущагъэ еджапIэм кIэлэцIыкIу IыгъыпIэри дашIы. IыгъыпIэу Iоф зышIэхэрэм гъэцэкIэжыныу ятшIылагъэхэм, ящыкIагъэу афэтщэфыгъэхэм, Iоф ащызышIэхэрэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн блэкIыгъэ ильэсым сомэ миллиони 2-м ехъу пэIудгъэхъагъ. Ащ нэмыкIэу икIыгъэ ильэсым ишэкIогъу мазэ республикэ зэнэкъокъу зэхашъагъэ, муниципальнэ образованиехэм мы системэм Iоф зэрэдашIэрэр зэрагъэпшагъ. Ащ я 3-рэ чIыпIэр щытыгъыты, сомэ мин 300 къызыгъатым, Iэмэпсымэ зэфэшъхъафэу кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ящыкIагъэхэр афэтщэфыгъэх.

— Сыд фэдэ пшъэры-лэа кыихъэгъэ ильэ-

сымкIэ зыфэжыгъэгущагъэу-жыгъэгъэхэр?

— Анахъ шъхъалэу зыуж титыштхэм ащыщ ищыкIэгъэ пстэури зычIэт шхэпIэхэмкIэ еджапIэхэр зэкIэ зэтедгъэпсыхъанхэр. ФизкультурэмкIэ сыхъатхэр нахъыбэ тшIыгъэх, джы бассейн зэтегъэпсыхъагъэу тилэ хъугъэм тикIэлэеджакIохэр жъугъэу кIохэу едгъэсэхъэ фае. Ар япсауныгъэкIэ къащхъэпэжышIт. Сэкъатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIу хэм яунэ зэрисхэу гъэсэныгъэ зэрагъэгъотын амал яттын фае. Электроннэ шIыкIэр джы лъэхъаным къыздыхыгъэхэм ащыщ. Ар тэри щыIэныгъэм щыпхырыттын фае. ГушыIэм пае, электроннэ журналхэмрэ дневникхэмрэ еджапIэхэм ащагъэ-федэу тшIыным ыуж тит. Мы зыцIэ къесIуагъэхэр анахъ шъхъалэу итхъухъэхэрэм ащыщых, нэмыкI гухэлъхэри тилэх.

— Шъуигухэлъхэр къы-жудэхъунхэу шъуфэ-тэIо.

— Тхьауегъэпсэу.

ДэгушыIагъэр
ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэкалэ цэхэм зыщыIэгъэхэрэ поликлиникэу дэтым иIофшIэу Шэуджэн Борисэ лъапсэмкIэ Теуцожь районым ит къуаджэу Пшыкъуйхъаблэ щыщ. 1956-рэ ильэсым ащ къышхыгъэ. Ятэу Шэуджэн Шъагырэ зэошхом лIыбланэу хэлэжыагъ, лIы цIэрыIоу, лIы-тэныгъи фашIэу, къоджэ гъунэ-гъухэм и ащызэлъашIэу щытыгъ. Зэо ужым чIыпIэ колхозым итхъаматэу кыыхэкIыгъ, бригадирэуи, фермэм ипашцэуи Iоф ышIагъ.

Джащ фэдэ Шэуджэн Борисэ ыцIэ къепIомэ ащ илIыгъэ, ищыфыгъэ-адыгагъэ къыуимыIонэу Адыгэкалэ, Теуцожь районми уащылумыкIэнэу къытшIошIы. Ауштэу зыкIэхъугъэр иныбжыкIэгъум къыщегъэжыагъэу ятэ ильагъо лIыгъэкIотэным, ар ыгъэдэхэным апылбызэ къехъышъ ары.

Ахэри къыдэхъугъэх. Пэнэжыкыое гурыт еджапIэр къызеухым МыекьоIэ медучилищым иIэщтыгъэ цэшIэ отделением дэгъоу шеджагъ. А сэнэхъатымкIэ Iоф ышIэнэу 1979-рэ ильэсым ригъэжыагъэу лIэшIэгъу щанэм къехъужыгъэу гъэу ищыпху аригъаIозэ Адыгэкалэ дэт цэшIэ поликлиникэм щэлажэ.

Унэгъо дахи ышIэнэу ина-

сып кыыхыгъ. Ишъхъэгъусэу Аминэти къэлэ симэджэщым иврач-кардиолог, участковэ терапевтэу щыт. Ишъхъэрылгъэр еIоIапIэ имыIэу егъэцэкIэх, сымаджэхэри къыфэразэх. Зэшъхъэгъусэхэм шъэуитIу зэдагъотыгъ, адыгэ шэн-хабзэхэр ягунэхэу зэдапIугъэх, дэгъоуи рагъэджагъэх.

ЗэшитIури ятэ ильагъо техъагъэх, ахэм цэшIэ сэнэхъатыр зэрагъэгъотыгъэу, ар зыщылэжы-

щыгъэр къэзытIупшыгъэр институтыр ары.

Ренэу сикIэсагъ научнэ ушэ-тынхэм сапылгыныр. Къалэу Обнинскэ дэт научнэ-ушэгэкIо институтым Всероссийскэ конкурсэу «Юность науки» зыфиIоу цызэхашагъэм я 10-рэ классым сышеджэзэ сыхэлэжыэнэу езгъэжыгъагъ, — икыIотэнхэр лъегъэкIуатэх Шэуджэн Вячеслав. — А конкурсым хэлэжыагъэхэм яIофшIагъэмэ Адыгэ-

къэкIожыгъ, ащ врач-стоматологэу IофшIэныр щыригъэжыагъ. КIэлэ бэрэцэт-нэгущо хъупхэр ильэс нахъ темышIэу нэгъырэ 21-рэ зыхэт цэшIэ коллективым пацэ фашIыгъ.

— Ау ащ пае къэсымыгъанэу врач-стоматологэу Iоф сэшIэ, — еIо Вячеслав. — Опытышхо зилэ врач-стоматологхэр тилэх — Хьэнахъокъо Хъарыет (Кубанскэ мединститутми щырегъаджэх), Ешыгъо

шъхъалэу Дэунэж Нурбий лъэшэу ыналэ къыттет, тиупчIэжыгъэ, тилэпыIэгъу, тызщигъа-кIэрэ щыIэп, тыфэраз.

ЯтIонэрэмкIэ, тикъалэу тыкызыщыхъугъэу, тызщапIугъэу, тызщеджагъэу, непэ тызщыпсэурэм хэхъоныгъэхэр егъэ-шыгъэнхэм, цыфэу щыпсэу-хэрэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахъышIу шIыгъэным сыфай. Хэтэ ар зышIыштыр? Тэц фэдэ ныбжыкIэхэр арых.

Шэуджэн зэшъхъэгъусэхэу Борисэрэ Аминэтрэ якIэлэ нахъыкIэу Аскэри ятэрэ ышнахъыжэрэ ягъогу рыкIуагъ. 1988-рэ ильэсым къэхъугъ, АКЪУ-м ифизикэ-хысап еджапIэ шеджагъ, гурыт еджапIэр дышIэ бгъэхалъхъэкIэ къыухыгъ, темэу «Биоэнергетика своего дома и школы» зыфиIорэмкIэ тхыгъэ гъэшIэгъон ыгъэхъазыры, ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ конкурсэу «Юность науки» зыфиIорэм хэлажы, ащ илауреат хъугъэ. Кубанскэ ме-дакадемием истоматологическэ факультет шеджагъ. Ащ ыуж интернатурэр къыухыгъ, джы ординатурэм иаужырэ курс шеджэ. Ащ дакIоу ятэрэ ышнахъыжэрэ зыщылэжыхэрэ поликлиникэми Iоф шешIэ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Сурэтхэм арытхэр: Шэуджэн Вячеславрэ Аскэррэ.

Яти, ыкъохэри цашIэхэу зэдэлажыгъэх

рэ поликлиникэм Iоф цашIэ. БэмышIэу анахъыжэу цэшIэ поликлиникэм пацэ фашIыгъэ Шэуджэн Вячеслав зыIудгъэ-кIагъ. ТиупчIэхэм джэуапэу къаритыжыгъэхэри къэтэтхыжых.

— Сэ 1986-рэ ильэсым сыкъэхъугъ. Врач сэнэхъатыр къыхэхынэу зэрэхъугъэри къэс-лон, — къырегъагъэ ащ. — Си-цIыкIугъом къышхыгъагъэу хэлэат фыжъхэр зыщыгъхэр арых слъэгъущтыгъэхэр. Сяни, сяти медицинэм иIофшIэх. УблэпIэ еджапIэу сызщеджэ-щтыгъэ унэм ыщыпэ хэтыгъ тятэ зыщылажэщтыгъэ цэшIэ поликлиникэри. Ащи хэлэат фыжъхэр зыщыгъхэр арых цыслъэгъущтыгъэхэр. Сэ сыз-пыхъэрэр дэгъоу гъэцэкIэгъэ-ныр сишэны. АКЪУ-м физикэ-мрэ хысапымрэкIэ хэт еджапIэми дэгъоу сышеджагъ. Къалэм иапэрэ гурыт еджапIи дышIэ медалькIэ къэсыухыгъ, амали силагъ сызфэе инсти-тутым сычIэхъанэу. Ауми гум кыыхыгъэр сицIыкIугъом къышхыгъагъэу слъэгъу-щтыгъэхэу хэлэат фыжъхэр зы-

къали, еIанэ Краснодар край-ми, нэужым Кубанскэ мэкъу-мэц институтми защыхэплэ-хэм апэрэ чIыпIэр къысфэгъэ-шъуаши, сиIофшIагъэ Обнин-скэ агъэхыгъагъ. Ащи сиIоф-шIагъэ анахъ дэгъукIэ щалы-ти, саци «Всероссийскэ кон-курсэу «Юность науки» зыфи-Iорэм и Лауреат» зыфиIорэ тхылыр къысфэгъэшъошагъ. Джа щытхэу тхылымыкIэ ушэ-тынхэм сахэмылажыгъэу 2002-рэ ильэсым Кубанскэ къэралыгъо университетым саштагъ.

Ащ истоматологическэ фа-культет Шэуджэн Вячеслав дэгъоу шеджагъ. А лъэхъанми ящэнэрэ курсым исызэ «Олим-пиада стоматологического ма-стерства» зыфиIорэ зэнэкъо-къухэу Воронеж, Волгоград, нэмыкIэхэми ащызэхашэщты-гъэхэм ахэлажэщтыгъ, апэрэ е хагъэунафыкIырэ чIыпIэхэр къыфамыгъэшъуашэхэу къы-хэкIыгъэп.

2008-рэ ильэсым универси-тетыр къызеухым ащ ильэси-хэ шеджэфэ ренэу практикэр зыщыхыштыгъэ цэшIэ поли-клиникэу ятэ зыщылажыэрэм

МулиIэт, Валентина Барыше-вар, Александр Лысенковыр. Ахэр щысэ зытепхынхэ закIэх, зыгорэм фэбгъэсэжыынхэу щытхэп. Ахэм акIырыпIыхъэзэ хъупхъэу мэлэжъэх врач ныб-жыкIэхэу Шэуджэн Аскэр, МэщфэшIу Альбинэ, Пэнэшъу Светэ, ШъонтIыжъ Муратэ, ГъукIэлI Фаридэ. Цэхэм яшын фэгъэзагъэ техникхэу тятэ, Кушъу Адамэ, Хъуажъ Фари-дэ. Медсестра чаных Тыгъужъ Рахъмэт, Джармэкъо Сусанэ, Тхьагъэпсэу Фатимэ. Смени-тIоу Iоф тэшIэ. Мафэ къэс нэгъыришъэм ехъу къытэуалIэ, зыцэ узыхэрэм IэпыIэгъу та-фэхъу, тIалэз, зыщыкIагъэхэм кIэу афэтэшIых. Сэ сыпашэщ, мафэ къэс Iоф сэшIэ.

КОРР.: ТапэкIэ угу-хэлъхэр сыд фэдэхэ?

Ш.В.: Сэ ординатурэри къэ-сыухыгъах. Сызыфаер тисы-маджэхэм яфэIо-фашIэхэр дэгъоу афэдгъэцэкIэнхэр, тикол-лектив ищытхэу ягъэIогъэныр, зыцэ узыхэрэр къытэбгъукIо-хэу Краснодар тымыгъэкIон-хэр ары. Тисымэджэщ иврач

ВЕТЕРАН ЮФЫГЪОХЭР

ИадыгагъэкIи илIыгъэкIи къахэщыщтыгъэ

Хэгъэгу ззошхом хэлажьэхь, псаоу къэзыгъэзэжыгъэхэм ацIэхэр зыдэт тхылъ Iужьоу «Победители. 1941 — 1945гг.» зыфилорэм иятIонэрэ том ия 212-рэ нэкIубгъо итхагъэхэм ащыщ тыкызытегушылэ тшIоигъор. Ар Кушмэзыкъо Мыхьамод. Псаоу къытхэтыгъэмэ, щылэ мазэм и 6-м ащыныбжь илээс 90-рэ хуыщтыгъэ.

Тхылъ Iужьом мырзуштгъэ итхагъ: «Кушмэзыкъо Мыхьамод Аталыкъ ыкIу, 1922-рэ илээсым Кошхьэблэ районымкIэ къуаджэу Еджэркъуае къыщыхуыгъ. Дзэ къулыкIуым ащэгъ 1942-рэ илээсым щылэ мазэм и 16-м. Щытхуым иорден икавалер. Сталинград заом хэтыгъ. Я 969-рэ шхончэо полкым инаводчыкыгъ, нэужым а полкым икомсоргыгъ. 1943 — 1945-рэ илээсхэм батареом истаршина (Украинскэ фронт). 1944-рэ илээсым ишышхьэу мазэ Польшэм икIалэу Сандомир дэжэ къыщауIагъ. Инаградэхэр: Щытхуым иордену я III-рэ степень зIэр, Жьогъо Пльыжым иорден, медальху «За отвагу», «За оборону Ста-

линграда», «За победу над Германией» зыфилэхэр. Капитану дзэм къыхэкIыжьыгъ.

Кушмэзыкъо Мыхьамодэ бэщIагъэу синэIосагъ. Ар апэу зыщыслэгъугъагъэр Кошхьэблэ районым щыщ къуаджэу Блащэпсынэ дэт гурыт еджапIэм кIэлэгъаджэу Iоф щысшIэ зэхур ары. А илээсхэм Мыхьамодэ райисполкомым итхьамэтагъ, еджапIэм къа-кIоти, зэлукIэхэм къащыгушылэщтыгъэ, еджэн-пIуныгъэ IофшIэныр гъэлэшыгъэнымкIэ гурыт еджапIэм Iэпылэгъу къызэрафэхуыт шIыкIэм епхыгъэ амалхэр шылэныгъэм щыпхырыгъэкIыгъэнхэм иIоф район пащэхэр ыуж зэритхэр къыIуатэщтыгъэ. Нэужым ащ

игушылэхэр къызэригъэшъыпкъэжыщтыгъэри педколлективым инэрылэгъугъ. Гурыт еджапIэм ипащэ зыгорэм фæхуэм, апэу зэуалIэщтыгъэр райисполкомыр арыгъэти, занкIэу ащ дэжэ чIахьэщтыгъэ ыкIи зэрелъIуштыгъэр ренэу къыфишIэщтыгъ.

Гурыт еджапIэр къызеухым Мыхьамодэ МыекIопэ медицинэ училищым зы илээсэ щеджагъ. Медицинэ Iофым фæу чIэхьэагъэми, ятIонэрэ курсым щеджэныш, ащ пидзэжынуу щыгуыгъэхэ, ежым ишIоигъоныгъэкIэ къычIэкIыжьыгъ, якъуаджэ къыгъэзэжы, колхозым хэхагъ. Башэ темышIэу дзэм ащэгъ. КъулыкIуыр ымыухызэ, заор къежыагъ.

Мыхьамодэ Краснодар дэтыгъэ дзэ училищым щеджэнэу агъэкIуагъ. Зэо лъэхьаныр къыдалыгъи, япрограммэ училищым шагъэкIэжыгъэти, офицер хуыгъэху къычIатIупшыщтыгъэх. Ау ащ фэдэхэм адыгэ

кIалэр ахэфагъэп. МэзилIэ нахьыбэ шырамыгъэджагъэху звание гори ямыIу курсантхэр училищым къычIатIупшыщи, зэхашэрэ дивизиякIэм хагъэхьагъэх.

ДивизиякIэр Воронежскэ фронтым ащэгъ. 1942-рэ илээсым нэмыщхэм къалэу Ростов ятIонэрэу аштагъ. Ащ къыщымыуцухуэ Сталинградэ Кавказырэ фашистхэр къа-кIухуэ рагъэжыагъ. Зы тхьамафэм ехуэ тешIагъэу Мыхьамодэ Сталинград фронтым ащэгъ. Сталинград заом мэзитф ыукудыгъ. Мыхьамодэ Курскэ заоми хэлэжыагъ. Украинэр, Белоруссиер, джащ фэдэу Польшэр шхьафит зышIыжыгъэхэм ахэтыгъ. Псыхьохуэ Буг ыкIи Вислэ азэпырыкIыгъ. Заор аухи, ТекIоныгъэм и Мафэ Польшэм шыхигъэуэфыкIыгъ. 1946-рэ илээсым нэс дзэ къулыкIуым хэтыгъ.

Адыгэ кIалэм 1953-рэ илээсым къалэу Геленджик дэтыгъэ край партийнэ еджапIэр къызеухым, партием и Шэуджэн райком исекретарэу, нэужым иапэрэ секретарэу хадзыгъ. 1957 — 1967-рэ илээсхэм Кошхьэблэ райисполкомым итхьамэтагъ. 1975-рэ илээсым нэс КПСС-м и Адыгэ хэку комитет финанс-хьызмэт

IофхэмкIэ ипащэу пенсиом окIофэ Iоф ышIагъ. МыекIопэ къэлэ бэдзэрым ипащэуи илээс заулэ зэпчыгъ.

Тидзэхэм текIоныгъэ къызыдахыгъэр илээс 55-рэ зэрэхуыгъэм фэгъэхьыгъэу 2000-рэ илээсым жьоныгъуакIэм и 9-м Москва и Площадь Пльыж ТекIоныгъэм идзэ парадэу шы-зэхашэгъагъэм Адыгеим иветеранхэм ацIэкIэ Мыхьамодэ агъэкIогагъ. КъызэкIожым къылыгъугъэхэр, зэрэзэрашагъэхэр, зыIукагъэхэр къыло-тэжхьэ икIугъ, парадыр зэрэ-кIуагъэм щигъэгъозагъэх студентхэри еджакIохэри.

Хьалэлэу зэрэлэжыагъэм пае изэо наградэхэм къызэрахэ-хуагъэри къэлэгъэн фæе. Быракъ Пльыжым иорденрэ «Знак Почета» зыцIэ орденымрэ къыфагъэшъошагъэх.

Хэгъэгу ззошхом псаоу къе-лыжьыгъэу цыфхэм шIу алэ-гъуштыгъэр илээс 79-м итэу 2001-рэ илээсым игъэмафэ автомобиль зэутэкIым хэкIодагъ. Ауштэу кIодыклае ху-гъэми, Кушмэзыкъор ветеранхэм ясатырхэм ахэтэу джыри къытщэху. МыекIуапэ щыпсэ-уштыгъэ цыф хьалэлэм уIу-кIэнкIи, гушылэгъу уфэхьункIи къахэщэу псэугъэ.

Сурэттым итыр: **Кушмэзыкъо Мыхьамод.**

Саугъэтхэм къаушыхьаты

Офицерхэм я Унэу МыекIуапэ дэтым ипчэIупэ «Га-зель» микроавтобуситIу Iут, ветеран купышхуи а чIыплэм щызэхэт. Сыхьатыр 9 зэрэхуыгъэм лыпытэу заомрэ IофшIэныр яветеранхэр микроавтобусхэм арытIысхьэхь, МыекIопэ районым ылэны-къокIэ ежыагъэх. ТекIоныгъэм ия 67-рэ илээс ыкIи Адыгеим нэмыщ-фашист техакIохэр зы-рафыжыгъэхэр илээс 69-рэ зэрэхуыгъэм япэгъокIу ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет ыпкэ къыкIэу, МыекIопэ райо-ным ипащэхэри хэтху, станицэу Дахьо джырэблагъэ щызэ-хашэгъэ цыф зэхэхэм ахэр хэлэжыагъэх.

Мызэгъогум агъэхьазырыгъэ зэлукIэм станицэм щыпсэ-урэ цыфэу къэкIолIагъэр бэ. Гурыт еджапIэм чIэс ныбжьы-кIэхэр, районым ит поселкэхэм ыкIи къутырхэм къарыкIыгъэ ветеранхэр зэхэхэм къэкIолIа-гъэх. Апэу ветеранхэр Дахьо станицэ дэхьагъэм дэжэ щыт мыжыосын саугъэтым дэжэ къышъуцухи, къэгъагъэхэр кIэ-ралъхьагъэх. Гъэзетеджэхэм джыри зэ агу къэдгъэкIыжьын Хэгъэгу заом илэхьан Мые-къопэ районым ичIыплэхэм Дзэ

Пльыжым щыщ зэолIхэри партизанхэри пхьашэу зэра-щызуагъэхэр, нэмыщхэм ядзэ-хэм гумэкIыгъо ин зэрарахы-щтыгъэр.

Зигугъу къэтшIыгъэ станицэм саугъэтитIу дэт. Ахэм къэ-барэу апылэри къэлэгъэн фæе. 2005-рэ илээсым агъэуцугъэ шIэжэ саугъэтэу гранитым хэшIыкIыгъэм еIулыгъэ гуычI лыд плIэмыем мыщ фэдэ гу-шылэхэр тетхагъэх: «Мы чIы-плэм 1942-рэ илээсым нэмы-щыдзэхэм лажэ ямыIу нэб-гырэ 400 шаукIыгъ». А купы-шхор ежэ станицэм щыщы-гъэп. Нахьыжхэм къызэраIо-тэжырэмкIэ, а зауэр къэлэ-шхоу Ленинград нэмыщхэм къызадзыхьэм, Ладжскэ хы-къумэу къыгъэщтыгъагъэмкIэ мылым тетхуэ кIалэм къыда-щыхи, Кавказым къащэгъа-гъэх. Ахэр зэкIэри джурт унэгъо пчъагъэ хуыщтыгъэх. А лъэпкъыр нэмыщхэм лъэпсэ-кIодэу агъэкIодынэу гухэлэ ялагъэти, апэ къифэрэ пстэури ауIыштыгъэх. ЩыкIуи ини Шхьэгъуашэ инэпкэ лъагэ Iуагъэуцохи зэхьауIагъэх. А лъэпкэ насыпынчэм щыщхэр зыкъозыубыгъэгъэ унэгъо хы-хэри ахэм адагъэкIуагъэх.

Мы станицэ дэдэм 2006-рэ илээсым шагъэуцугъэ мыжыо-сын плIэмысхэми тетхагъ: «Мы чIыплэр ары 1943-рэ илээ-сым ищылэ мазэ тидзэхэм Краснодар краир, Адыгеири хэтэу, шхьафит шыжыгъэ-ныр апэу зыщаублагъэр».

ЗэлукIэр къызэлэуихыгъ ыкIи ззошхом хэкIодэгъэ дзэкIолI-хуэ станицэм щыщхэм апылэ къэбархэр игъэкIотыгъэу къа-фиIотагъэх ветеранхэм я Мые-къопэ район совет итхьаматэу С. Егосиным ыкIи гушылэр ритыгъ «ТекIоныгъэм» ирес-публикэ фондэу Советскэ Со-юзым и Лыхьужэу Андыр-хьое Хъусенэ ыцIэ зыхьырэм ипащэу, Адыгэ Республикэм иветеран совет итхьаматэ игуа-дзэу Чыназыр Аслъан.

— Мы районыр Адыгеим ианахь чIыплэ дахэмэ зэраха-лытэрэм имызакъоу, Хэгъэгу ззошхом илэхьан хуыгъэ-шIэ-гъабэхуэ щыхуыгъэхэр къэлэ-гъэнхэ фæе, — еIошэ ипсалэ ащ къырегъажьэ. — Ар илээ-сиплI зыукудыгъэ зэо хы-лэем епхыгъ. Мы чIыплэм щы-кIогъэ заохэр тарихьым инэ-кIубгъохэм арыхьагъэх. Нэмыщ техакIохуэ мыщ къэсыгъагъэ-хэр мэзихэ зэритыгъэхэр бэмэ

къашIэжы, жьалымагъэу зэ-рахьагъэр непэ къызнэсыгъэм ащыгъушхэрэп. А пстэури къиплотыкIын зыхьукIэ охьта-бэ ищыкIагъ. 1942-рэ илээсым ишышхьэу мазэ нэс мы райо-ным щыпсэуштыгъэ цыф хыехэм неущ къахуэлэщтым ыгъапэхуэ, нэмыщ хабзэм щы-щынэхуэ, псаоу цыфхэр нэф къызыкIыхэкIэ гушIохуэ чэщ мычые Iаджи къакулугъ. ЕтIа-ни поселкэу Гъозэрыплэ имэз зэхэкIыхьагъэхэм ахэсыгъэ партизан купхэм нэмыщхэр ащыщынэщтыгъэхэти, полицай-хэм уцугъо ямыIу шыоу къы-чыхьэхуэ чэщи мафи станицэу Дахьом дэтыгъэх. Сыдэу щыг-ми, цыфхэр гумэкIыгъошху зыхэтыгъэхэр. Щылэ мазэм тидзэхэр къэсыхи, партизанхэр ягъусэхуэ станицэр, районыр шхьафит ашIыжыгъэх.

Полковникэу Чыназыр Ас-лъан къышIыгъэ псалэр гъэшIэ-гъоныгъэ, къылотэгъэ хуыгъэ-шIэгъэ къэбархэр зэхэхэм хэтхэм агу рыхьыгъэх. Ащ зэ-рэхигъэуэфыкIыгъэмкIэ, Мые-къопэ коим епхыгъэгъэ пар-тизанхэм фашист техакIохэр дзэхэм ягъусэхуэ ащ ифыжы-гъэнхэмкIэ яшIогъэшхо къагъэ-кIуагъ.

ТекIоныгъэм ия 67-рэ илээс и Мафэу тызыфакIорэм вете-ран купыр агъэразэзэ гушIуа-гъокIэ зэрэпэгъокIышхэм иIоф дэгъоу зэшIохыгъэ зэрэхуы-щтыр хигъэуэфыкIыгъ до-кладчыкым.

Цыф зэхэхэм къышыгу-шылэгъэх заомрэ IофшIэным-рэ яветеранхэр, гурыт еджа-пIэм икIэлэеджакIохэм ащыщ-хэр, нэмыкIхэри. Станицэу Дахьор шхьафит зашIыжы-гъэр илээс 69-рэ зэрэхуыгъэр хуыгъэ-шIэгъэ инэу тарихьым зэрэхьагъэр къэкIолIагъэхэм къаIуагъ. Ахэм адакIоу Адыгэ хэкуштыгъэм нэмыщ-фашист техакIохэр ифыжыгъэнхэм зилахь хэзышIыхьагъэхуэ ти-республикэ щыпсэуштыгъэхэм ыкIи псаоу къытхэтхэм ацIэхэр дахэкIэ къэгъушылэгъэхэм къы-раIуагъэх. Непи тинахьыкIэхэм щысэ зытырахын ветеранхэр зэрэщылэхэр, ахэм ятэжхьэр къэралыгъор гумэкIыгъо зыхэ-фэм Iашэр ашти пый мэхьа-джэм зэрэпэуцужыгъэхэр, нэ-мыкIхэри къэгъушылэгъэхэм ха-гъэуэфыкIыгъ.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат. АР-м иветеран совет ипресс-секретарь.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкхэм абзэхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илӕсым тыгъэгъазэм и 14-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкхэм абзэхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкхэм абзэхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорэм (Адыгэ Республикэм и Хэбзэгъэуцу Зэӕлӕ (Хасэм) — Парламентым и Ведомостхэр, 1994, N 5) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статья иа 1-рэ ӕхъ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«1. Адыгэ Республикэм иӕконодательствэу Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкхэм абзэхэм яхылаӕгъэм лъапсэу илӕхэр Урысые Федерацием и Конституцие, Адыгэ Республикэм и Конституцие, федеральнэ законхэр ары, ащ хэхъэх мы Законыр, джаш фэдэу Адыгэ Республикэм инэмыкӕ шэпхъэ правовой актхэу ащ диштэу аштагъэхэр.»

2) я 4-рэ статья хэт гуцылӕхэу «лъэпкхэу къызыхӕкыгъэхэм, динэу алӕжырэм ямылтыгъэу гъэсэныгъэ-пӕуныгъэ зэрарагъэгъотышт, зреджэштхэ бзэм икхыхӕхынкӕ, политикӕ, экономикӕ ыкӕи социальнэ фитыныгъэхэм ягъэцӕклӕнкӕ республикэм щыпсэурэхэр адеӕх» зыфиӕохэрэр гуцылӕхэу «лъэпкхэу къызыхӕкыгъэхэм, динэу алӕжырэм ямылтыгъэу гъэсэныгъэ-пӕуныгъэ зэрарагъэгъотышт, зреджэштхэ бзэм икхыхӕхынкӕ, политикӕ, экономикӕ ыкӕи социальнэ фитыныгъэхэм ягъэцӕклӕнкӕ Урысые Федерацием иӕгражданхэу Адыгэ Республикэм щыпсэурэхэр адеӕх» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъуыгъэнхэм;

3) я 6-рэ статья:

а) ышхъхъ гуцылӕхэу «Адыгэ Республик» зыфиӕохэрэр хэгъэкӕжыгъэнхэм;

б) ятӕнӕрӕ ӕхъым кӕуачӕ имылӕжъэу лъытӕгъэнхэм;

4) я 8-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Я 8-рэ статья. Адыгэ Республикэм икӕэралыгъуабзэхэр Адыгэ Республикэм инэмыкӕбзэхэр къэухъумӕгъэнхэм ыкӕи хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэным атегъэпсыхъыгъэ программэхэр

Адыгэ Республикэм икӕэралыгъуабзэхэр Адыгэ Республикэм инэмыкӕбзэхэр къэухъумӕгъэнхэм ыкӕи хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэным атегъэпсыхъыгъэ программэхэр къэзыгъэхъазырхэрэр, зыхъсыхэрэр ыкӕи зыгъэцӕклӕхэрэр Адыгэ Республикэм икӕэралыгъо хабзэ игъэцӕклӕкӕ органхэр ары.»

5) я 9-рэ статья гуцылӕхэу «Адыгэ Республик» зыфиӕохэрэр хэгъэкӕжыгъэнхэм;

6) я 10-рэ статья иа 1-рэ ӕхъ иаӕрӕ гуцылӕхыгъэ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Пуныгъэмкӕ, еджӕнымкӕ зыфӕ бзэр къыхахынымкӕ гражданхэм фитыныгъэу яӕхэр гъэцӕклӕгъэ зэрӕхъуштым игарантие араты.»

7) я 3-рэ шхъхэм ыцӕ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Я 3-рэ шхъхэр. Хэдзынхэмрӕ референдумхэмрӕ зафагъэхъазырхэ ыкӕи зэхашхэ зыхъукӕ Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкхэм абзэхэр Адыгэ Республикэм икӕэралыгъо хабзэ иорганхэм зэрашагъэфедэхэрэр»;

8) я 11-рэ статья:

а) ышхъхъ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Я 11-рэ статья. Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкхэм абзэхэр Адыгэ Республикэм икӕэралыгъо хабзэ иорганхэм зэрашагъэфедэхэрэр»;

б) а 1-рэ ӕхъым хэт гуцылӕхэу «апшӕрӕ хэбзэ-ихъухъ органым» зыфиӕохэрэр гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъуыгъэнхэм;

в) я 2-рэ ӕхъым хэт гуцылӕхэу «Зэфӕсхэр, пленумхэр, сессиехэр» зыфиӕохэрэр гуцылӕхэу «Сессиехэр» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъуыгъэнхэм;

9) я 12-рэ статья:

а) ышхъхъ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Я 12-рэ статья. Адыгэ Республикэм иӕконхэр ыкӕи инэмыкӕ шэпхъэ правовой актхэр къызэрӕхъуыгъэнхэм»;

б) гуцылӕхэу «унашӕохэр» зыфиӕохэрэр гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм инэмыкӕ шэпхъэ правовой актхэр» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъуыгъэнхэм;

10) я 13-рэ статья:

а) ышхъхъ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Я 13-рэ статья. Хэдзынхэмрӕ референдумхэмрӕ ягъэхъазырынкӕ ыкӕи язэхъшӕнкӕ агъэфедэр бзэхэр»;

б) ятӕнӕрӕ гуцылӕхыгъэр хэгъэкӕжыгъэнхэм;

11) я 14-рэ статья:

а) иа 1-рэ ӕхъ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«1. Адыгэ Республикэм икӕэралыгъо органхэмрӕ организациехэмрӕ яӕошӕнкӕ Адыгэ Республикэм икӕэралыгъуабзэхэр агъэфедэх.»;

б) я 3-рэ, я 4-рэ ӕхъхэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«3. Цыфхэм фитыныгъэ яӕ Адыгэ Республикэм икӕэралыгъуабзэхэр, ныдӕлфыбзэр е Урысые Федерацием щыпсэурэ лъэпкхэм нэмыкӕырӕ бзэу аӕулыр къызыфагъэфедэхъзз япредложениехэмкӕ, язаявлениехэмкӕ, ялӕӕуӕхэмкӕ къэралыгъо органхэм ыкӕи организациехэм зафагъэзэнхэм.

4. Япредложениехэмкӕ, язаявлениехэмкӕ ыкӕи ятхъаурыхэмкӕ джэуапхэр закызырыфагъэзэгъэ бзэмкӕ аратыжыых. Закызырыфагъэзэгъэ бзэмкӕ джэуап аратыжыным иамад шымыӕ зыхъукӕ, Урысые Федерацием икӕэралыгъуабзэ агъэфедэх.»

12) я 15-рэ статья иа 3-рэ ӕхъ мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«3. Цыфыр зыщыщыр, ащ иунӕгъо ӕохэм язытет къэзыушыхъатырӕ документхэр Адыгэ Республикэм икӕэралыгъуабзэхэмкӕ зэхашъуцох.»;

13) я 17-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Я 17-рэ статья. Суд ӕохэм зэрӕхӕплӕхэр, канцеляр ӕохэр судхэм, хэбзэухъумӕкӕ органхэм зэрӕхӕхъащтхэ бзэр агъэнаф.»

Федеральнэ законодательствэм диштэу суд ӕохэм зэрӕхӕплӕштхэ, канцеляр ӕохэр судхэм, хэбзэухъумӕкӕ органхэм зэрӕхӕхъащтхэ бзэр агъэнаф.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӕуачӕ иӕ зыхъурӕ

Официальнэу къызыхъауырӕ нэуж мӕфипшӕ зытешӕкӕ мы Законом кӕуачӕ иӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТХЪАКӕУЩЫНӕ Аслъан

кӕ. Мыекъуапӕ, тыгъэгъазэм и 28-рӕ, 2011-рӕ илӕс N 61

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «ӕошӕнӕным икӕухъумӕн ехылаӕгъ» зыфиӕорэм иа 17-рэ статья кӕуачӕ имылӕжъэу лъытӕгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илӕсым тыгъэгъазэм и 14-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «ӕошӕнӕным икӕухъумӕн ехылаӕгъ» зыфиӕорэм иа 17-рэ статья кӕуачӕ имылӕжъэу лъытӕгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «ӕошӕнӕным икӕухъумӕн ехылаӕгъ» зыфиӕорэм (Адыгэ Республикэм иӕконодательствэ зэхъуыгъэхэр, 1998, N 11; 2001, N 7; 2004, N 5; 2005, N 12; 2007, N 7; 2010, N 12) иа 17-рэ статья кӕуачӕ имылӕжъэу лъытӕгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӕуачӕ иӕ зыхъурӕ

Официальнэу къызыхъауырӕ мафӕм щегъэжыагъэу мы Законом кӕуачӕ иӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТХЪАКӕУЩЫНӕ Аслъан

кӕ. Мыекъуапӕ, тыгъэгъазэм и 28-рӕ, 2011-рӕ илӕс N 66

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм иӕкон заулӕмэ зэхъоклыныгъэхэр афӕшыгъэнхэм ехылаӕгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илӕсым тыгъэгъазэм и 14-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ ехылаӕгъ» зыфиӕорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ ехылаӕгъ» зыфиӕорэм (Адыгэ Республикэм иӕконодательствэ зэхъуыгъэхэр, 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 4) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 3-рэ статья иа 2-рэ ӕхъ иа 1-рэ пункт; я 4-рэ статья иа 1-рэ, иа 2-рэ, иа 3-рэ, иа 4-рэ, иа 10-рэ ӕхъхэм; я 5-рэ статья иа 1-рэ ӕхъ иа 1-рэ пункт; я 13-рэ статья иа 2-рэ ӕхъ иа 2-рэ пункт; я 14-рэ статья иа 1-рэ ӕхъ иа 1-рэ пункт; я 16-рэ статья иа 1-рэ ӕхъ; я 20-рэ статья иа 2-рэ ӕхъ къахӕфӕр гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Президент» зыфиӕохэрэр ищыкӕгъэ падежхэм арытхэу гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъ» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъужыгъэнхэм;

2) я 19-рэ статья хэт гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Президентрӕ Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинетрӕ я Администрацие» зыфиӕохэрэр гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэрӕ Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинетрӕ я Администрацие» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъужыгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икӕэралыгъо тамыгъэхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икӕэралыгъо тамыгъэхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорэм (Адыгэ Республикэм иӕконодательствэ зэхъуыгъэхэр, 2007, N 6; 2009, N 10) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 5-рэ статья иа 1-рэ ӕхъ, иа 2-рэ ӕхъ иа 2-рэ пункт, иа 4-рэ ӕхъ; я 7-рэ статья иа 2-рэ ӕхъ иа 2-рэ, иа 10-рэ пунктхэм, иа 3-рэ ӕхъ иа 1-рэ, иа 3-рэ пунктхэм; я 10-рэ статья иа 1-рэ ӕхъ иа 2-рэ пункт къахӕфӕр гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Президент» зыфиӕохэрэр ищыкӕгъэ падежхэм арытхэу гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъ» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъужыгъэнхэм;

2) я 7-рэ статья иа 2-рэ ӕхъ иа 21-рэ пункт хэт гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Президентрӕ Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинетрӕ я Администрацие» зыфиӕохэрэр гуцылӕхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэрӕ Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинетрӕ я Администрацие» зыфиӕохэрэмкӕ зэблӕхъужыгъэнхэм.

Я 3-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «ЗАГС-м иорганхэр Адыгэ Республикэм зэрӕхӕхъащӕхэрэм ыкӕи ахэм яӕошӕнӕн зэрӕхӕхъащӕхэрэм яхылаӕгъ» зыфиӕорэм зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «ЗАГС-м иорганхэр Адыгэ Республикэм зэрӕхӕхъащӕхэрэм ыкӕи ахэм яӕошӕнӕн зэрӕхӕхъащӕхэрэм яхылаӕгъ» зыфиӕорэм (Адыгэ Республикэм иӕконодательствэ зэхъуыгъэхэр, 2003, N 11; 2004, N 12; 2006, N 11; 2007, N 6) зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнхэм, я 8-рэ статья иа 2-рэ ӕхъ кӕуачӕ имылӕжъэу лъытӕгъэнхэм.

Я 4-рэ статья. Мы Законом кӕуачӕ иӕ зыхъурӕ

Официальнэу къызыхъауырӕ мафӕм щегъэжыагъэу мы Законом кӕуачӕ иӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТХЪАКӕУЩЫНӕ Аслъан

кӕ. Мыекъуапӕ, тыгъэгъазэм и 28-рӕ, 2011-рӕ илӕс N 62

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэ С.И. Ворэкъом ипшъэрылхэр Iыхыжьиыгъэнхэм ехьиIагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икьалэ, ирайон хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие ехьиIагъ» зыфиIорэм ия 16-рэ статья ия 3-рэ Iахь ия 7-рэ пункт кьыдилыгътэрэ лъапсэхэр щыIэхэ зэрэхъугъэм ыкIи ыпшъэкIэ зигугъу кьэтшIыгъэ статьям ия 7-рэ Iахь ия 2-рэ пункт атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие **унашъо ешIы:**

1. Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэ Ворэкъо Сыхъатбий Ибрахимэ ыкьом ипшъэрылхэр Iыхыжьиыгъэнхэу.

2. Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэм ычIыплэ ихьаштымкIэ кандидатурэхэм япхыгъэ

предложенияхэр зэраштэхэрэм фэгъэхьыгъэу макъэ ягъэлугъэнэу.

3. Мы унашъор Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие Iэклэгъэхьэгъэнэу.

4. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие иофициальнэ сайт арыгъэхьэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Ю.А. ХЪУТ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Ф.З. ХЪАЦIАЦI
кь. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 20, 2012-рэ ильэс
N 114/619-5

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэ С.У. Хъэнанэм ипшъэрылхэр Iыхыжьиыгъэнхэм ехьиIагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икьалэ, ирайон хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие ехьиIагъ» зыфиIорэм ия 16-рэ статья ия 3-рэ Iахь ия 7-рэ пункт кьыдилыгътэрэ лъапсэхэр щыIэхэ зэрэхъугъэм ыкIи ыпшъэкIэ зигугъу кьэтшIыгъэ статьям ия 7-рэ Iахь ия 2-рэ пункт атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие **унашъо ешIы:**

1. Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэ Хъэнанэ Светланэ Умарэ ыпхъум ипшъэрылхэр Iыхыжьиыгъэнхэу.

2. Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэм ычIыплэ ихьаштымкIэ кандидатурэхэм япхыгъэ

предложенияхэр зэраштэхэрэм фэгъэхьыгъэу макъэ ягъэлугъэнэу.

3. Мы унашъор Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие Iэклэгъэхьэгъэнэу.

4. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие иофициальнэ сайт арыгъэхьэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Ю.А. ХЪУТ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Ф.З. ХЪАЦIАЦI
кь. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 20, 2012-рэ ильэс
N 114/620-5

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие къеты

Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ яIэу хэтыгъэхэм япшъэрылхэр зэратырахыжьиыгъэхэм кьыхэкIэу а комиссием хэтыштхэмкIэ кандидатурэхэм япхыгъэ предложенияхэр хэдзынхэмкIэ Гупчэ комиссием зэриштэхэрэмкIэ макъэ кьегъэлэу.

Кошхъэблэ районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие хэхьаштхэмкIэ кандидатурэхэм япхыгъэ пред-

ложениехэр 2012-рэ ильэсым щылэ мазэм и 26-м нэс аштэх.

Мыщ фэдэ чIыплэм ахэр ешъухьылэнхэ шъулъэкIышт: кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 199-р, каб. 502-р, ИофшIэгъу мафэхэм сыхъатыр 9.00-м кьыщегъэжьиыгъэу сыхъатыр 16.00-м нэс. Тел.: (8772) 52-30-35, 52-18-69.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Тэхьутэмыкьое районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэ Т.А. Цыцилинам ипшъэрылхэр Iыхыжьиыгъэнхэм ехьиIагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икьалэ, ирайон хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие ехьиIагъ» зыфиIорэм ия 16-рэ статья ия 3-рэ Iахь ия 11-рэ пункт кьыдилыгътэрэ лъапсэхэр щыIэхэ зэрэхъугъэм ыкIи ыпшъэкIэ зигугъу кьэтшIыгъэ статьям ия 7-рэ Iахь ия 2-рэ пункт атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие **унашъо ешIы:**

1. Тэхьутэмыкьое районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэ Цыцилина Татьяна Алексеевич ыпхъум ипшъэрылхэр Iыхыжьиыгъэнхэу.

2. Тэхьутэмыкьое районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ иIэу хэтыгъэм ычIыплэ ихьаштымкIэ кандидатурэхэм япхыгъэ

предложенияхэр зэраштэхэрэм фэгъэхьыгъэу макъэ ягъэлугъэныр.

3. Мы унашъор Тэхьутэмыкьое районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие Iэклэгъэхьэгъэнэу.

4. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие иофициальнэ сайт арыгъэхьэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Ю.А. ХЪУТ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Ф.З. ХЪАЦIАЦI
кь. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 23-рэ, 2012-рэ ильэс
N 115/621-5

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие къеты

Тэхьутэмыкьое районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ яIэу хэтыгъэхэм япшъэрылхэр зэраIахыжьиыгъэхэм епхыгъэу ахэм ачIыплэ ихьаштхэмкIэ кандидатурэхэм яхьылэгъэ предложенияхэр зэраштэхэрэм фэгъэхьыгъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие макъэ кьегъэлэу.

Тэхьутэмыкьое районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ

комиссие хэхьаштхэм якандидатурэхэмкIэ предложенияхэр 2012-рэ ильэсым щылэ мазэм и 27-м нэс аштэх.

Мыщ фэдэ чIыплэм предложенияхэр ешъухьылэнхэ шъулъэкIышт: кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 199-р, каб. 502-р, ИофшIэгъу мафэхэм сыхъатыр 9.00-м кьыщегъэжьиыгъэу 16.00-м нэс. Тел.: (8772) 52-30-35, 52-18-69.

ТифошIэгъухэм ящытхъу зэраIорэм тегъэгущо

Зигугъу кьэтшIыштхэр Теуцожь райгъэзетэу «Теучежские вести» зыфиIорэм ифошIэхэр арых. БэмышIэу район администрацием ипашъу Хьачмамыкьо Азэмаат планеркэр зыщишIышт уахътэм зыкытыригъафэу мыщ кьеблэгъагъ Теуцожь райнарсудым итхьаматэу Нэхэе Зэчэрые. Ащ игъусагъэх ежъ ифошIэгъухэу зэIахьэхэрэ федеральнэ судьяхэу Лъэцэр Хьарыет, Шумэн Байзэт ыкIи зэгъэшIужь судьяу Азыджэго Светланэ.

Апэу Нэхэе Зэчэрые гушыIэр залехым, ежьиыхэр Адыгэкьалэ щэпсэхэми, щэлажъэхэми, район гъэзетэу Хьакъуй Юрэ зипаштэм иколлектив лъэшэу зэрэфэразэхэр, ар ренэу кьызэрэратхыкIырэр, яунэгъо гъэзетэу зэрэщытыр кьыIуагъ. Ащ нэужым ипсалъэ щыхигъэунэфыкIыгъ гъэзетым ижурналистхэм районым игъэхьагъэхэр, шашIэхэрэр, щагъэпсыхэрэр, щыпсэхэрэм ягугъэ-гухэльышIухэр, лэжъэкIо шIагъохэм яIофшIагъэхэр дэгъоу кьызэрагъэIагъохэрэр.

— Тирайнарсуд экIэ ифошIэхэр редакцием иколлектив лъэшэу фэразэх зэгурьIоныгъэ кьыддырIэу кьызэрэддэлажъэрэм фэшI, — кьыIуагъ икIэхым Нэхэе Зэчэрые. — Сыда Iломэ тисудьяхэм яIофшIагъэхэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэу кьагъэхьазырхэрэр гъэзетым инэкIубгъохэм игъом кьарагъахъэх, районым щыпсэхэрэм арагъашIэх. ЗэрэхъурэмкIэ, район гъэзетыр трибуна фэдэу тIл. Джары сиIофшIэгъу судьяхэр экIэ сигъусэхэу «шъопсэу» ятIонэу, тафэгушIонэу тыкызэкIэIуагъэр.

Планеркэм хэлажъэхэрэр Нэхэе Зэчэрые щигъэгъо-загъэх Адыгэ Республикэм и Апшъэрэ суд журналистхэм ятворческэ конкурсэу «Мировой судья — крупным планом» зыфиIоу зэхичгъагъэм икIэххэр зызэфахьысыжъхэм район гъэзетэу «Теучежские вести» зыфиIорэм иредактор шъхьалэу, Урысые Федерацием ижурналистхэм я Союз хэтэу Хьакъуй Юрэ иIофшIагъэ осэшхо кьызэрэфашIыгъэм, Адыгэ Республикэм и Апшъэрэ суд и Iцыгъу тхьлэрэ ахьшэ шIухьафтынрэ кьызэрэфагъэшъошагъэхэм. Ахэр Нэхэе Зэчэрые гъэзетым иредактор шъхьалэу Хьакъуй Юрэ кьыритыжъхэзэ кьыфэгущыIуагъ, псауныгъэ пытэ иIэнэу, иунагъо, ыкьош-Iахьылхэм адатхэу, иIофшIэнкIэ гъэхъэгъэшIухэр ышIыхэзэ щыIэнэу кьыфэлъэIуагъ.

Джащ фэдэу гушыIэ фабэхэр кьыфалуагъ, шIоу щылэр кьыдэхъунэу кьыфэлъэIуагъэх судьяхэу Лъэцэр Хьарыети, Шумэн Байзэти, Азыджэго Светлани, районым иветеранхэм ясовет итхьаматэу НэмытIэкьо Юри.

Районым иадминистрацие ипашъу Хьачмамыкьо Азэмаатрэ народнэ депутатхэм я Совет итхьаматэуу Блэгъожь Налбийрэ кьыфагъэшъошгъэ Iцытхъу тхьлэмкIэ фэгущIохэзэ, Хьакъуй Юрэ зипэцэ коллективым Урысыем ипечать и Мафэу хагъэунэфыкIыгъэм фэшI шIуфэс тхьлэу фагъэшъошагъэр ратыжьиыгъ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Сабийхэм ядунай

ЫшIуабэ шIэу кьежагъ

Шъэожьиые IорышIэм «псы кьысэт, сиIуб», — кье-зыIогъэ инанэ, зыщылъэти гушIоу, псы тасышхор нэ-рэ-Iэрэм азыфагу кьыфигъэси ритыгъ.

Янэжъ щыугъэ зэришхыгъэр мыгъуашъу кьурх-кьурх Iоу ешъуи, тас нэкIыр сабыим кьыфишэижьиыгъ. Ау Асхьад ичIыплэ имыкошыкIэу джы щытыгъ.

Нанэ-Джансэт хьакъу-шыкьухэр моIкIэ-мыкIэ мэ-кIаим дигъэуцожьиыгъэх. Iэнэшхо джадэу унагъор зы-щышхагъэри кьэбзэ-лъабзэу зэпилъэкIыхъэжьиыгъ. Къаплъэмэ, кIэрашхагъэм фэдэу ыбгъукIэ, ыкьом ыкьо цыкIу кьыкIэрыт.

— Сыда, нынэ, зыгорэм уфая, къалоба? — Джансэт сабыим едэхашIэу еупчIыгъ.

— Тхьауегъэпсэу кьысалоба, нан, ащыгъум, — ильэIуи, иубзи шъэожьиыем зэхэтыгъ.

Хъугъэм гу лъытэхьыгъэу кIэлэхъу цыкIум ышъхъэ шIуиубытыкIи пытэу, инанэ ебэутъ:

— А, си Алахь! Мы шъэожьиые нэфынэ дэдэр кIэлэ бэгъашIэ, насыпышхо зIлэу шIы, — ыIуи, ыIэхэр дигъэчаехи, янэжъ Тхьэм елъэлугъ. — Сишъхъэхъумы-тIэжъ цыкIу, тхьауегъэпсэу, инышхо охъу! — риIуагъ.

Асхьад дунаир идунаеу, кьылэжьиыгъэ «тхьауегъэ-псэум» кьыгъэчэфыгъэу, оредышхо кьыIозэ, быбы-тэхэу, унэм ильэтыгъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

МЫЕКЪУАПЭ ШЪХЪАФИТ ЗЭРАШЫЖЬЫГЪЭМ ИПЭГЪОКИ

Лыхъужъхэр сыдигъуи тищысэх

Мыекъуапэ, фашист техаклохэр тидзэхэм шызэхакъутэхи, шъхъафит зашыжыгъэр щылэ мазэм и 29-м илээс 69-рэ мэхъу. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ащ фэгъэхьыгъэ зэхэхъу шыкълуагъэм Хэгъэгъу зэошхом, ти Улэшыгъэ Клуачлэхэм яветеранхэр, культу-рэм илофышлэхэр, ныбжьыклэхэр хэлэжыагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей кышшызэлухыгъэ къэгъэ-лъэгъоним, зэлуклэр зыщыклогъэ залым нэрыльэгъу лэпылэгъухэр дэгъоу шагъэпсыгъэх. Тарихъым гуклэ узэрэхашэрэм даклоу, уагъэ-гъуазэ. 1942-рэ илээсым шышъхъэлум и 9-м фашистхэм Мыекъуапэ заоклэ зэраштагъэр, 1943-рэ илээсым щылэ мазэм советскэ дзэхэм шъхъафит зэрашыжыгъэр зы чыплэм тетхагъэх. Лъэпкъ музей иотдел ипашэу Надежда Бурмистровам Хэгъэгъу зэошхом илээхъан тидзэкъллэхэр, партизанхэр, мамыр цыфхэр пыйхэм апэуцухи, Мыекъуапэ шъхъафит зэрашыжыгъэр, заом имэшлэ фыртынэхэр зыпэкълкыгъэхэр непи кызырэтхэтыхэр, ныбжьыклэхэр патриотэу плугъэнхэм фэшл ллэуж нахъыжхэр щысэтхыплэхэу зэрэтилэхэр кыплотагъэх.

Тыу Аминэ партизанхэм ахэтэу фашистхэм язэхэкъутэн хэлэжыагъ. Техаклохэр тыхэкъу зырафыжхэм, тидзэкъллэхэм ягъусэу СССР хэгъэгъушхор, Европэм ихэгъэгъухэр шъхъафит зышлыжыгъэмэ ащыщыгъ. Леонид Рудяк ти Улэшыгъэ Клуачлэхэм илээсыбэрэ кыулыкъур ащыхыгъ, ныбжьыклэхэм явсеннэ-

патриотическэ, интернациональнэ плуныгъэ чанэу хэлажъэ. Владимир Бормотовыр АР-м и Парламент и Комитет итхъаматэ игуадз. Тарихъым, тыкъэзыгуцухъэрэ дунаим икъэухъумэн афэгъэхьыгъэ тхылыхэр, статья гъэшлэгъонхэр ытхыгъэх. Тыу Аминэ, Леонид Рудяк, Владимир Бормотовыр музейм шыклогъэ зэхэхъэм зыхэлажъэхэм, шлэжыым, мамырныгъэм игъэпы-

Надежда Бурмистровар, Тыу Аминэ, Леонид Рудяк, Владимир Бормотовыр.

тэн, ныбжьыклэхэм дзэм кыулыкъур зэрэшахырым, нэмыклэхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр кыплотагъэх.

Мыекъуапэ икълэеджаклохэм, ансамблэу «Казачатэм» кыашъхэр кыашыгъэх, ордэхэр кыалуагъэх. Леонид Рудяк игушылэмэ атехыгъэ ордэу АР-м культурэмклэ изаслуженнэ Иофышлэу Михаил Кабановым кызыхедзэм, музыкантхэр дежыугъэх.

— Ныбжьыклэмэ талуклэмэ тарихыр кыфэтлуатэзэ, шылэныгъэр тынэгъу кыкълэуцэ, — кылуатэ Тыу Аминэ. — Мыщ фэдэ зэлуклэхэм сигуапэу сахэлажъэ.

Тарихыр кълэеджаклохэм дэгъоу ашлэным фэшл псэ зыпыт зэлуклэгъухэр лъэшэу ящыклагъэхэу Леонид Рудяк елыгъэ. Мыекъуапэ кълэлэ дах, тэгъэлъаплэ.

ЮБИЛЕЙ КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

Исурэтхэр дунаим щашлэх

Урысыем изаслуженнэ сурэтышлэу Борис Воронкинын илээс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъоныр Мыекъуапэ кышшызэлухыгъ. Къоклплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм я Къэралыгъо музей икъутамэу Адыгеим икълэлэ шъхъалэ дэтым шыклогъэ зэхэхъэм нэбгырабэ хэлэжыагъ.

Борис Воронкинын Краснодар крайм ипсэуплэу Тбилисскэм кышшыгъу, Мыекъуапэ дэс. Исэнахъатклэ живописым нахъ фэагъ. СССР хэгъэгъушхоу тилагъэм, Уры-

сыем, Икълэб къралхэм ащызэхашэгъэ зэнэкъокъухэм бэрэ ахэлэжыагъ. Исурэтхэр США-м, Германием, Тыркуем, Австралием ащылэх. Цыфхэм атыришлыкыгъэ сурэтхэр, тидунай кызылуатэхэрэр, кызыккэмэ япсэуклэ, фэшъхъафхэри илофшлагъэ хэтэлъагъох. Медицинем цылэжъэрэ Борсэ Мухъамэд, тхаклоу Гарий Немченкэм, бзылфыгъэхэм ясурэтхэр гъэшлэгъонэу ышлыгъэх.

Къэгъэлъэгъоним икызылухын фэгъэхьыгъэ зэхэхъэм кышшыгъушылагъэх Къоклплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм я Къэралыгъо музей

икъутамэу Мыекъуапэ дэтым иди-ректорэу Кушъу Нэфсэт, АР-м культурэмклэ и Министерствэ иотдел ипашэу Шэуджэн Бэлэ, сурэтышлыр дэгъоу зышлэхэу Петр Камагуровыр, Борсэ Мухъамэд, Людмила Губинар, нэмыклэхэри.

Юбилей зэхэхъэм изэхэщаклохэм лъэшэу зэрафэразэр Борис Воронкиным зэлуклэм кышшылагъ. Искус-

ствэм щылажъэхэу Эдуард Овчаренкэр, Къуанэ Аслъан, Стлэшъу Юрэ, Гъогунэкъо Мухъарбий, Сулейман Фатимэ, Хъокло Ларисэ, нэмыклэхэу гушылэгъу тызыфэхъуэгъэмэ Борис Воронкиным илофшлагъэ шылэныгъэм зэрэпыхъгъэр кытфалотагъ.

Сурэтхэр зэхэхъэм кышшытыра-хыгъэх.

ФУТБОЛ. КЫМЭФЭ ЕШЛЭГЪУХЭР

Къэнагъэр ешлэгъуитлу

Футболымклэ Мыекъуапэ икымэфэ зэнэкъокъу тхъаумафэм аухышт. Хагъэунэфыкырэ чыплэхэр ятлонэрэ купым кышшыдэзыхышт командэхэр республикэ стадионэу «Юностым» щызэлуклэщтых.

«Кавказыр» «Спортмастерым» Iуклэшт. Теклоньгъэр кыдэзыхырым ящэнэрэ чыплэр фагъэшъошэшт. «Газпромымрэ» «Радугэмрэ» апэрэ чыплэм фэбэнэщтых.

Апэрэ ешлэгъур сыхъатыр 13-м, ятлонэрэр — 14-м аублэщтых.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыифым» кыыхыщта?

«Луч» Москва — «Адыиф» Мыекъуапэ — 39:24. Щылэ мазэм и 25-м Москва щызэдешлагъэх.

Мыекъопэ «Адыифым» итренер шъхъалэу Виталий Барсуковым кызырэтлуагъэу, Москва игандболисткэхэр теклоньгъэм икыдэхын нахъ фэхъазырыгъэх. Арэу щытми, «Адыифым» хэтхэм ялэпэлэсэныгъэ зэрэхагъэхорэр ешлэгъум кышшыхэщыгъ.

Щылэ мазэм и 31-м сыхъатыр 18-м «Адыифыр» Ижевскэ икомандэу «Университетым» Мыекъуапэ щылуклэшт. Тигандбол командэ ауж кыинэрэмэ, суперлигэм кыыхъзынымклэ шынагъо зышхъащытхэм ащыщ. «Университетым» тиспортсменкэхэр зытеклохэклэ аужырэ чыплэр кыбгынэн ыльэкълэшт.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Къыдзыгъэклэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмклэ, Икълэб къралхэм ащыпсэурэ тильэп-къэгъухэм адырлэ зэлхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхъалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зылэшылэр:
385000,

к. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхъалэм

иагэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшэдэкълэжы зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмклэ, телерадиоэкътын-хэмклэ ыкли зэлъы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Теме-Кавказ чыплэ гъэорышланл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышгып-кыагъэу кыахафэ-хэрэмклэ къэзыт-хыгъэхэм пшэдэ-кълэжы ахы. Къа-тэхэрэмрэ гъэзе-тым щылажъэхэ-рэмрэ яеплтыклэ зэтемыфэн ылгэ-кълэшт. Гъэзет-еджэхэм кыт-фагъэхырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкли къэ-зытхыгъэхэм алэкълдгъэхъа-жыхэрэп.

Зышыхауытыр
ОАО-у

«Полиграф-ЮГ», 385000, к. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 3446

Индексхэр 52161 52162

Зак. 194

Хэутыным узшыкълэштхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 Зышыкълэштхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00